Nr. 98. OPŁATA POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM. Kraków, Niedziela 30 Kwietnia 1922. Rok XLI

# NOWA REFORMA

„Nowa Reforma" wychodzi codziennie rano.

Prenumerata wynosi:

| | rocznie | półrocznie | kwartalnie | miesięcznie |
|---|---|---|---|---|
| W miejscu | 5280 Mk | 2640 Mk | 1320 Mk | 440 Mk |
| z odnoszeniem do domu | 6000 „ | 3000 „ | 1500 „ | 500 „ |
| W Polsce: z przesyłką pocztową | 6000 „ | 3000 „ | 1500 „ | 500 „ |
| W innych państwach | 7800 „ | 3900 „ | 1950 „ | 650 „ |

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracji „Nowej Reformy" w Krakowie.

Redakcja: ulica Jagiellońska 10. Administracja: ul. św. Anny l. 3. Telefon Redakcji 41. Administracji 241. Dla rozmów zamiejscowych 1572.

Nr P. K. O. 140.956; Konto Ziemski Bank Kredytowy w Krakowie.

Rękopisów nadsyłanych Redakcja nie zwraca.

Cena numeru pojedynczego wszędzie 20 Mp.

Prenumeratę przyjmują: Administracja „Nowej Reformy" ul. św. Anny 3. Biuro dzienników i księgarnia „Ruch" (dawniej J. Hopaas i A. Salomonowa), ulica Szczepańska 9. Biuro M. Łupczyca, ul. Jagiellońska l. 7 i wszystkie krajowe i zagraniczne biura dzienników. Ogłoszenia przyjmują: w Krakowie wszystkie biura dzienników i ogłoszeń; W Warszawie Reklama polska, Jasna 10, R. Mosse, Marszałkowska 124; L. i K. Metzl i Ska, ul. Marszałkowska 130; I. Buchweitz, Marszałkowska 139, B. Rakowicz, Fredry 4, T. Pieprzek, Marszałkowska 115, Wielkopolska agencja reklamy, Krakowskie Przedmieście 71, Ogłoszenia Sanatorska 10, M. J. Freid, Rymarska 16, Międzynarodowe biuro ogłoszeń Gebra Luksemburg, J. Libred, Marszałkowska 118; w Poznaniu Polska agencja reklamy „Par", Rycerska 8, Wielkopolska agencja reklamy, Gwarna 19; w Wilnie S. Jatan, Niemiecka 4, Jankowski-Gradowski, Wileńska 26; we Lwowie St. Sokołowski, biuro dzienników H. Buchstab, M. Bröck; we Wiedniu R. Mosse, M. Dukes Nachf., Haasenstein et Vogler, H. Schalek, Bock et Herzfeld, Schwarz, J. Danneberg, J. Rafael, Gesellschaft, Rothturmstr. 1, „Inges", Rolleite 12, „Inges", Josef Kai 7; w Berlinie „Ala". Krausenstr. 38.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracja „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza milimetrowego za raz Mk 25·—. Za układ tabelaryczny, cyfrowy, skombinowany 50 procent drożej. — Nekrologi Mk 40 za miejsce wiersza. — Nadesłane po Mk 65·— od wiersza milimetrowego. — Głosy publiczne po Mk 80·— od wiersza. — Na pierwszej stronie po 150 Mk od wiersza. Drobne ogłoszenia po 20 Mk od słowa. — Załączniki do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia i t. p.) przyjmuje się wedle umowy.



# Niebezpieczne pytanie.

Kraków, 29 kwietnia.

Dialog genueński rozwija się tak błyskawicznie, że trudno za nim podążyć. Zaledwie uspokoiły się umysły po jednem jakiemś silnem zdaniu, kiedy znowu pada nowe, jeszcze silniejsze, w skutki brzemienniejsze. W niedzielę Lloyd George rzucił w świat swoje ponure groźby rozbicia koalicji i oskarżenia Francji przed demokracją angielską, jak również przed całym światem cywilizowanym o rozmyślne i planowe utrzymywanie go w stanie niepokoju i rozbicia. Cios był silny. Potrzeba było wielkiego wysiłku nerwowego ze strony delegacji francuskiej, aby go odparować śniadaniem u Barthou, na którem Lloyd George miał się przekonać, że Francja przecież nie jest taką winowajczynią.

W poniedziałek już premjer angielski objawiał więcej spokoju, kiedy przyszedł tekst mowy Poincarego z Bar-le-Duc i temperatura momentalnie podniosła się z powrotem do punktu wrzenia. Obok głównej tezy, że Francja w razie niespełnienia przez Niemcy nałożonych na nie zobowiązań po dniu 31 maja w danym razie sama, na własną rękę, zastosuje sankcje, była w tej mowie jeszcze raz ponowiona groźba, że jeżeli na konferencji genueńskiej, wbrew umowom w Cannes i Boulogne, poruszone zostaną »niebezpieczne pytania«, to »Francja ze szczerem ubolewaniem będzie musiała opuścić konferencję«.

Teraz z kolei Lloyd George musiał zażyć bromu, aby ostatecznie nie wypaść z równowagi. We wtorek przedłożył swoje propozycje co do dziesięcioletniego pokoju bożego w Europie, w ciągu którego nikt nikogo nie śmie chwycić za kołnierz. Znowu cicha rozmowa z Barthou, w ciągu której szef delegacji francuskiej, co prawda z ociąganiem się, zaczyna jednak zbliżać się do punktu widzenia angielskiego. Już telegramy z Genuy zwiastują wypogadzanie się, gdy nagle nowa jeszcze czarniejsza chmura i nowy grom. Oto na skutek instrukcji z Paryża, Barthou zastrzega w formule pacyfikacyjnej Lloyd Georgea jeden jedyny wyjątek — mianowicie prawo stosowania sankcyj wobec Niemiec. To prawo jest bardzo rozciągliwe, szczególniej w interpretacji, którą tylko co nadał mu Poincare. Na jego podstawie Francja może kolejno zajmować coraz to inne kraje niemieckie, może wreszcie zająć całe Niemcy. Wobec tego formuła pacyfikacyjna nie miałaby dla Anglji żadnej wartości.

W tym stanie rzeczy Lloyd George decyduje się na dokonanie cięcia cesarskiego i porusza te kwestje, które Poincare nazwał »niebezpiecznymi pytaniami«, mianowicie kwestje traktatu wersalskiego, o ile dotyczą one reparacyj i związanych z niemi środków egzekucyjnych czyli sankcyj. Krótko mówiąc, Lloyd George stawia kwestję rewizji traktatu wersalskiego. Barthou powołuje się na uchwały w Cannes i układ w Boulogne, że w Genui te sprawy nie śmią być poruszane. Lloyd George odpowiada, że też na konferencji genueńskiej obecnej nie będą one poruszane, ale obok tej konferencji powinna się zebrać rada najwyższa dla omówienia tamtych spraw. Barthou popiera odroczenie narad Rady Najwyższej i odbycie jej bezpośrednio po ukończeniu konferencji genueńskiej. Ale Lloyd George twierdzi, że większość Rady Najwyższej pragnie obradować już teraz. Barthou proponuje, aby poruszone kwestje przekazać Radzie ambasadorów w Paryżu. Ale Lloyd George odpowiada, że sprawy są zbyt ważne, aby mógł się niemi zajmować kto inny, jak tylko sami szefowie rządów. Także na żadne odroczenie nie chce się zgodzić, ponieważ — jak twierdzi — sprawa jest nagła. — »Francja chce stosować sankcje. Anglja zaś musi koniecznie wiedzieć, co mianowicie Francja rozumie przez sankcje?«

Na tem sprawa się urywa. Barthou wysyła raport do Paryża, którego odpowiedzi w tej chwili jeszcze nie znamy.

Przez to nieoczekiwane swoje żądanie, Lloyd George pragnie przedewszystkiem sprowadzić Poincarego we własnej osobie do Genuy »ad audiendum verbum«. Dalej chce on boczną drogą wprowadzić na konferencję genueńską zasadnicze kwestje traktatu wersalskiego. — Wprawdzie bowiem, wedle koncepcji premjera angielskiego, Rada Najwyższa obradowałaby niezależnie od konferencji, jednak sam fakt, że obrady te toczyłyby się w obecności delegacyj całej Europy, przedewszystkiem zaś Niemiec i Rosji, musiałby wywrzeć na ich tok wpływ rozstrzygający. Nie da się bowiem pomyśleć, aby niemiecki kanclerz i minister spraw zagranicznych, siedzący w Genui, nie zostali wciągnięci do dyskusji, kiedy tuż obok, niejako za ścianą, Rada Najwyższa dyskutowałaby zacznie o kwestjach najbardziej Niemcy obchodzących. Zresztą któż wie, jakie jeszcze propozycje nagłe i niespodziewane ma w zanadrzu Lloyd George, czem zaskoczy jeszcze już zebraną w danym razie Radę Najwyższą? Kierunek jego jest jasny. Dąży on do uchronienia Niemiec przed wszelkiemi w ogóle sankcjami i do ograniczenia wpływu Francji w Europie. Poincare w mowie swojej wykreślił dla swoich dążeń kierunek wręcz przeciwny. Oznacza więc może lada chwila nastąpić. Ale nawet, jeżeliby Poincare zdecydował się przyjechać do Genuy i odbywać tam Radę Najwyższą, to przecież nie znaczy to jeszcze, że uczyniłby to tosamo Francja, względnie rządząca dzisiaj we Francji grupa. Wszak Briand właśnie w trakcie narad w Cannes został zdezawuowany i zmuszony do ustąpienia, Poincare zaś jadące w danym razie do Genuy, zostawi w Paryżu także swego — Poincarego. Jest nim Tardieu, który od tygodni manifestuje systematycznie swoje niezadowolenie z nadmiernego umiarkowania Poincarego... Nie znaczy to nic innego, jak tylko, że ten najbliższy współpracownik Clemenceau zapisuje się w ten sposób w pamięci dziejów narodowego, jako naturalny następca i spadkobierca Poincarego.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że czas zbliża się do nowej kolizji. Dwie potężne siły, dwa systemy interesów, wyobrażeń i dążeń, działają przeciw sobie i już nietylko coraz jaśniej, coraz gwałtowniej. Anglja i Francja zmieniają szybko wzajemne swoje położenie. Zamiast jak dotąd stać ramię w ramię obok siebie, stają — naprzeciw siebie. Być może, że przypomnienie nie znaczy to jeszcze, aby w ostatniej chwili siebie zwrotnica [illegible] lokomotywy na różne tory. Ale zmiana jest okrągła. Nie zdecydują się w tym punkcie, mogą one jutro zderzyć się w innym.

Najbliższe dni przyniosą wyjaśnienie co do najbliższej również przyszłości Europy i cywilizowanego świata.

# Konflikt pomiędzy Francją a Anglją

**Genua**, 28 kwietnia (AW). Z kół miarodajnych donoszą tu oficjalnie, jakoby przesilenie zaostrzyło się.

**Paryż**, 28 kwietnia (AW). »Echo de Paris« i »Petit Parisien« donoszą, iż obrady w sprawie międzynarodowego traktatu gwarancyjnego, zaproponowanego przez Lloyda Georgea i Benesza zostały przerwane wskutek zwołania Rady Najwyższej. Jak słychać, tak długo nie będzie się rozważało o zawarciu międzynarodowego paktu gwarancyjnego, jak **długo nie zostanie załagodzony konflikt między Anglją a Francją.**

# Francja nie ustąpi ze swego stanowiska

**Paryż**, 28 kwietnia (PAT). »Petit Parisien« pisze, że gdyby Rada Najwyższa miała się zebrać w Genui, to **Poincare nie dopuści do tego, aby tam obradowano nad kwestjami reparacyjnemi i nad sankcjami.**

**Genua**, 28 kwietnia (PAT). Dziś o północy miał Poincare dłuższą rozmowę telefoniczną z Barthou. Poincare zawiadomił p. Barthou, że **Rada ministrów nie godzi się na to, aby w Genui pertraktować z Lloydem Georgem nad sankcjami.** Nadto Poincare udzielił Barthou wskazówki, aby był nieustępliwy w kwestji rosyjskiej i trzymał się memorjału, który Poincare w tej sprawie wystosował do Lloyda Georgea. Barthou ma obstawać przy tem, aby Rosjanie **uznali nie tylko długi przedwojenne ale i wojenne,** nadto ma obstawać przy żądaniu, aby dobra skonfiskowane lub uspołecznione **zwrócono prywatnym właścicielom.** To stanowisko Poincarego przedstawi Barthou na posiedzeniu subkomitetu politycznego dla sprawy rosyjskiej, które to posiedzenie zamiast dziś przed południem, odbędzie się dziś popołudniu o godz. 16.

Co do wiadomości prywatnej w Rosji słychać, że Japonja i Belgja mają się **przyłączyć do stanowiska Francji.** Barthou miał zamiar wyjechać wczoraj do Paryża, aby Poincarego ustnie poinformować o sytuacji i wziąć udział w posiedzeniu Rady ministrów, zaniechał jednak tego zamiaru, **by nie wywoływać podejrzenia,** jakoby misja francuska chciała zerwać rokowania i wrócić do Paryża. Aby uniknąć tego wrażenia, Barthou otrzymał wskazówkę, by **pozostał w Genui.**

### COFNIĘCIE URLOPÓW WOJSKOWYCH WE FRANCJI.

**Londyn**, 28 kwietnia (AW). »Daily Express« dowiaduje się, że **żołnierze francuscy, bawiący na urlopie za granicą, otrzymali rozkaz natychmiastowego powrotu do swoich pułków we Francji,** albo też do pułków stacjonowanych w obszarze nadreńskim.

### POLITYKA CZICZERINA I POLITYKA LENINA.

**Warszawa**, 29 kwietnia (Tel. wł.) W kołach zbliżonych do poselstwa rosyjskiego w Warszawie krążą pogłoski, że **zbyt nerwowa polityka Cziczerina spotkała się z pewnem niezadowoleniem Lenina, rzekomo skłonnego do większych ustępstw i bardziej umiarkowanej** względem zagranicy polityki. Umiarkowani bolszewicy utrzymują, że obecność Lenina w Genui podziałałaby hamująco na Cziczerina i wzbudziłaby **więcej zaufania do rzekomo pokojowych intencyj sowdepji.** Mór głodowy w Rosji, zdaniem umiarkowanych bolszewików każe pójść na **daleko idący kompromis.** To rozumie Lenin, a z czego rzekomo nie chce zdawać sobie sprawy Cziczerin.

### POGŁOSKA O PROTEŚCIE PAŃSTW NEUTRALNYCH.

**Genua**, 28 kwietnia (PAT). W związku z możliwością sformułowania przez rzeczoznawców **ultimatum, mającego być wystosowanem do Rosjan**, rozeszła się pogłoska o rzekomym **proteście państw neutralnych.** Według tej pogłoski mocarstwa neutralne niezadowolone ze sposobu dyskusji prowadzonej z Rosją, a nadto zaalarmowane wiadomościami o ultimatum, po naradzie złożyły za pośrednictwem Brantinga (Szwecja) i Motty (Szwajcarja) odpowiednią **notę protestującą na ręce ministra Schanzera.**

W wywiadzie, udzielonym przedstawicielowi dziennika »Lavoro«, przedstawiciel Szwajcarji Motta kategorycznie zaprzeczył rozsiewanym pogłoskom. Oświadczył on, że nie jest ścisłem twierdzenie o zgłoszeniu u Schanzera jakiegoś protestu. Zgłosiliśmy się z Brantingiem — mówił Motta — jako współpracownicy. Chociaż Szwajcarja **zniechęcona jest próbami stosunków handlowych z Rosją z r. 1918,** to jednakże skłonna jest do **popierania uchwał przychylnych,** które zapadają w tej sprawie w czasie rokowań. Sądzimy, że lepszą jest metoda dyskutowania z przedstawicielami Rosji **celem ich przekonania, aniżeli metoda onieśmielania ich.** Państwa neutralne dążą zgodnie do tego, aby praca konferencji odbywała się w jej organach, to jest **w komisjach i podkomisjach.**

### PRZYJAŹŃ NIEMIECKO-ROSYJSKA.

**Genua**, 28 kwietnia (PAT). Delegacja rosyjska zaprosiła dziś członków delegacji niemieckiej na kolację. Komisarz Cziczerin powitał gości jako **przedstawicieli zaprzyjaźnionego państwa niemieckiego** i pierwszego wielkiego kraju, który na mocy traktatu stwarza podstawy pokojowej współpracy. Kanclerz Wirth w swoim toaście podniósł **charakter gospodarczy traktatu,** który służyć będzie nie tylko interesom jednego narodu, lecz **całej Europie** i ludzkości. Pierwszy krok do dalszego rozwoju i pokojowej współpracy Europy jak się można spodziewać, został już zrobiony.

### PROJEKT WIZYTY DELEGACJI SOWIECKIEJ U PAPIEŻA.

**Genua**, 28 kwietnia (PAT). Jak podają dzienniki, do Genuy przybył del. papieski msgr. Pizzardo, aby omówić **sprawę etykiety przy zamierzonej wizycie delegatów sowieckich u papieża.**

### LLOYD GEORGE POWRACA W POŁOWIE MAJA.

**Hanower**, 28 kwietnia (PAT). Donoszą z Oberammergau, że Lloyd George zamówił sobie tam pokoje dla siebie i rodziny w terminie od połowy maja, by w drodze powrotnej z Genuy przez Monachjum **zatrzymać się w tej miejscowości.**

### STANOWISKO NADZWYCZAJNEGO KOMISARZA DLA WALKI Z DROŻYZNĄ.

**Warszawa**, 29 kwietnia (Tel. wł.) Jak się dowiaduje »Kurjer«, dr Michalski **nie odstąpi od pierwotnego zamiaru mianowania nadzwyczajnego komisarza dla walki z drożyzną.** Stoi on na stanowisku, że instytucją tą musi kierować **jedna osoba,** któraby byłaby odpowiedzialną za linję polityki komisarjatu. Nadzwyczajny komisarz będzie miał przy sobie **komitet wykonawczy,** złożony z 5 osób. Ustaleniem całej tej sprawy, jak i mianowaniem osób na naczelnych stanowiskach zajmie się Rada ministrów na posiedzeniu sobotniem.

### KWESTJA UPOSAŻENIA OFICERÓW.

**Warszawa**, 29 kwietnia (Tel. wł.) Rada ministrów obraduje w dalszym ciągu nad **kwestją uposażenia oficerów.** Sprawa ta mimo dobrej woli obu stron tj. ministrów skarbu i spraw wojskowych **komplikuje się** wskutek tego, że wiąże się **z ogólnem uposażeniem** wszystkich urzędników i funkcjonarjuszy państwowych.

### ZBADANIE GOSPODARKI LEŚNEJ W MAŁOPOLSCE.

**Warszawa**, 29 kwietnia (Tel. wł.) Prezes Najwyższej Izby kontrolnej nadesłał na ręce marszałka sprawozdanie specjalnej komisji, wydelegowanej przez Naj. Izbę Kontrolną na zasadzie uchwały komisji sejmowej celem **zbadania gospodarki leśnej w Małopolsce.** Sprawozdanie to zawiera kilkadziesiąt stron druku maszynowego i obejmuje wszystkie spółki leśne, które zawierały kontrakty ze skarbem

# Z wystaw sztuki w Krakowie

**(Wystawa Towarzystwa »Sztuka«. — Fryderyk Pautsch. — Ig. Pieńkowski. — Wystawa »Związku artystów plastyków«. — Vl. Hofman).**

W przededniu wielkiej wystawy jubileuszowej, jaką Tow. artystów »Sztuka« przygotowuje na uczczenie przypadającego w tym roku dwudziestopięciolecia swego istnienia, otwarta została w pałacu Tow. sztuk pięknych XXIV z rzędu wystawa, w której wzięło udział kilku najwybitniejszych członków tego zrzeszenia, oraz kilku artystów z poza »Sztuki«, zaproszonych w charakterze gości. Wystawa ta jest poniekąd uzupełnieniem plonu dotychczasowych pokazów »Sztuki« pracami dwóch artystów, którzy dotąd rzadko i sporadycznie tylko zaznaczali udział swój w jej popisach.

Bardzo silnym z wielu względów indywidualizmem malarskim jest Fryderyk Pautsch, zaliczany do grona t. zw. »barbarzyńców«, za jakich uznani byli przez zagranicę Jarocki, Sichulski i Rembowski, z którymi razem przed laty dwudziestu, wstąpił w szranki malarstwa polskiego. — Odtwórca »huculszczyzny« od pierwszego swego występu na wystawie krakowskiej, wprawił w zdumienie nieznaną dotąd w malarstwie naszem bujnością temperamentu, niespokojnością rysunku, brawurą kolorytu, przechodzącego wszystko, co dotąd w tym kierunku mieliśmy w naszem malarstwie w tym kierunku mieliśmy.

Była to pierwsza reakcja po fali impresjonizmu i pleneru, zapożyczonego od Francuzów, pierwszy bunt przeciw konwencjonalności w malarstwie. Realizację przyrody pojął on na swój sposób w chaosie dzikiego rozpętania żywiołowych jakichś sił, uzewnętrznionym w świetlistości barw, podniesionych do najwyższej potęgi. Pamiętamy dobrze wrażenie, jakie Pautsch obudził obrazem swoim »Żebracy«, kompozycją rodzajowo-charakterystyczną, w której zamknął całe swoje artystyczne credo. Siła wrażenia, jakie artysta wywarł sposobem przedstawienia odrażającego środowiska ludzkiej nędzy i upodlenia, tego wężowiska wynędzniałych postaci żebractwa o wyrazie cynizmu i fałszywej bigoterji, była nieporównaną. Krytykowano i komentowano obraz w najrozmaitszy sposób, ale równocześnie uznano talent malarza. — Odtąd straciliśmy Pautscha z oczu i tylko od czasu do czasu z obczyzny dochodziły nas echa o jego działalności we Wrocławiu, o sukcesach lwowskiej wystawy zbiorowej jego obrazów, wreszcie zainteresowanie, jakie obudziła wystawa jego obrazów i szkiców wojennych w Poznaniu, Lwowie i Warszawie. Obecnie, dzięki »Sztuce«, mamy tę wystawę w Krakowie.

Wystawa obejmująca w całości około 190 obrazów, wypełniła całą pierwszą salę pałacu i daje syntezę sztuki Pautscha, krystalizującej się w jedno wielkie epos wojny. Jako uczestnik i świadek wojny, w zebranych wrażeniach znalazł artysta kopalnię motywów, które ujął w długi cykl obrazów i szkiców o charakterze zdjęć momentalnych, posiadających jednak mocny wyraz malarski. Streścić się on daje w pojęciu apoteozy grozy i zniszczenia, nieszczęścia i śmierci. On, który był w dotychczasowem malarstwie jak Gwebr czcicielem słońca, otulił swój pędzel w całun szarzyzny i smutku i w długim cyklu fragmentów, czasem zaledwo naszkicowanych, czasem rzuconych z brawurą w pełnię blasku słonecznego i najcudniejszej gry świateł i cieniów, snuje przed nami tragiczny śpiew wojny. Jak w panoramie przesuwają się obrazy pochodów wojsk, przepraw, postojów, epizody z bitew i sielankowych chwil odpoczynku, wysiedlanie bezbronnych, krwawe egzekucje, kołyszące się na szubienicach trupy ofiar, budowa mostów, kolumny żołnierzy w odwrocie i niedola jeńców w obozach. Mieliśmy w okresie lat wojny próby malarstwa wojennego w luźnych szkicach i epizodach, ale Pautsch jest pierwszym, który daje całość obrazu we wstrząsającej grozie, w całkowitej sile nastroju, w tej olbrzymiej mozajkowej różnorodności wrażeń przyfrontowych.

Jako malarz wywiązuje się Pautsch z niełatwego tego zadanie świetnie. Brawurowy jego pędzel odpowiada najzupełniej sile nastrojów wojennych, znajdując w nich pełne oparcie. Mimo, że są to niemal wyłącznie szkice do obrazów i notatki, działają niesłychanie sugiestywnie, utrwalając w wizyjnej formie momenty wojennego piekła. Jeżeli sam artysta nie zechce choćby niektórych z naszkicowanych scen utrwalić na płótnie w formie wykończonych obrazów, to uskutecznić to będą mogli inni na podstawie wymowniejszych od słów jego notatek malarskich.

Artystyczny moment w obrazach Pautscha występuje nietylko w nastrojowości scen zbiorowych, tych skłębionych ludzkich żerowisk, ale także w technice, która rozporządza całym arsenałem środków malarskich. Jakże kapitalną jest galerja typów rosyjskich, tatarskich i gruzińskich, podpatrzonych w obozach jeńców. Charakterystyka etnograficzna występuje na plan pierwszy, a obok tego w kolorycie cała gama największych tonów, opartych to o impresjonistyczną metodę Podkowińskiego, to o szkołę monachijską, a wszystko stopione jak lawa w rwącym temperamencie artysty.

Na frontowej ścianie, naprzeciw wejścia, uderzają oczy jaskrawą kolorystyką dwa obrazy, noszące tytuł: »Jeńcy« i »Uchodźcy«. — W dwóch tych oryginalnych kompozycjach chciał artysta prawdopodobnie dać resumé nastroju. Ale poniósł go temperament płomienny. Dał najjaskrawszą, jaką znieść może obraz, gamę kolorów w świetle gorącej lawy słońca. W tem świetle gubi się nastrój i zatraca treść obrazu, wychylając się w mglistych zaledwo zarysach scenerji, ujętej w ramy dekoracyjne.

Malarzem zrównoważonym o ściślejszym zakresie środków i tematów, jest Ignacy P i e ń k o w s k i, który po raz pierwszy od chwili objęcia obowiązków profesora w krakowskiej Akademji sztuk pięknych, występuje ze zbiorową wystawą. Prof. Pieńkowski jest przeważnie pejzażystą, poczatem pędzel jego wypowiada się w portrecie, w akcie kobiecym i w studjach martwej natury. Mimo pozornej jednostajności motywów, całość wystawy jego przedstawia się bardzo interesująco i daje poznać poważnego artystę, mającego do rozporządzenia dobrze postawioną i rozwiniętą technikę. Pejzaże budowane są z dużem poczuciem artystycznem, wyzyskującem całe piękno motywu, z całą poprawnością rysunku, mimo śladu wpływów szkoły Stanisławskiego, widocznych w kilku drobnych, ale pełnych wdzięku widoczkach. Kilka motywów dworku, dobry autoportret z małpą, kilka zręcznych studjów kwiatowych i akt kobiecy, może cokolwiek za gładki, dopełniają malarskiego plonu p. Pieńkowskiego, dając poznać najchalazł uspokojenie i właściwą drogę, wolną od eksperymentowania.

W świetlicy witają nas stali goście wystaw krakowskich: Weiss, Mehoffer i Stefan Filipkiewicz, a obok nich Axentowicz. Wymienieni figurują prawdopodobnie głównie dla solidarności, wystawiony bowiem plon nie wnosi tym razem nowych wartości. Z obrazów Mehoffera zwraca uwagę portret kobiecy, szeroko malowany i kilka rysunków węglem. Weiss daje cykl drobnych szkiców akwarelowych, które właściwie nie kwalifikują się na wystawę, Filipkiewicz trzy mało mówiące pejsaże i jedno doskonałe studjum kwiatowe. Obrazek Axentowicza »Śmigus«, zatrzymuje oko nietylko, jako aktualność w okresie Świąt Wielkanocnych, ale jako kapitalna scena rodzajowa, przypominająca sympatyczny okres twórczości kompozycyjnej, jaka poprzedziła fale »główek pastelowych«, która pochłonęła dziś całkowicie autora »Pogrzebu Luculskiego«.

Wystawy dopełniają zaproszeni jako goście »Sztuki«, pp. Oleś. Pronaszko i Wojnarski. — Pierwszy z wymienionych dał dwa akwarelowo krajowidoki z nad Wisły, bardzo dobre w tonie i układzie, drugi trzy interesujące stylem i metodą akty kobiece, stylizowane »al antico« wzorem prymitywów, ale wyzwolone z kubizmu, któremu artysta przelotnie hołdował. Jedynym reprezentantem grafiki jest trzeci gość, p. Wojnarski, którego studja architektoniczne starego Krakowa zalecają się siłą rysunkową i dobrem ujęciem malarskiego

państwa. Sprawozdanie to rzuca dość przykre światło na działalność spółek. Znajdują się tam pozycje, co do których opinja publiczna będzie się musiała domagać szczegółowych wyjaśnień. Sprawozdanie Izby Kontrolnej będzie przedmiotem rozważań Sejmu w drugiej połowie maja.

**INFORMACJE DLA PRASY ZAGRANICZNEJ.**

Warszawa, 29 kwietnia (Tel. wł.) Ministerstwo spraw zagranicznych wydało ostatnio okólnik w sprawie udzielania informacyj prasie zagranicznej. W myśl okólnika mogą bezpośrednio udzielać wywiadów przedstawicielom prasy z pośród urzędników, podległych ministerstwu spraw zagranicznych, urzędów zagranicznych, wyłącznie **kierownicy tych urzędów lub ich zastępcy.** Wszyscy inni urzędnicy służby zagranicznej w razie potrzeby udzielanie informacyj prasie mogą to uczynić tylko po **uzyskaniu aprobaty kierownika,** podległego ministerstwu spraw zagranicznych urzędu lub jego zastępcy. Okólnik powyższy uzyskał moc obowiązującą z dniem 8 bm.

**SPRAWY GDAŃSKIE.**

Warszawa, 29 kwietnia (Tel. wł.) Ministerstwo spraw zagranicznych wezwało do Warszawy jen. delegata rządu z Gdańska p. Plucińskiego dla porozumienia się z nim w tych sprawach gdańskich, które będą poruszane **na nadchodzącej sesji Ligi narodów.**

**ORGANIZACJA WŁADZ SKARBOWYCH NA WILEŃSZCZYŹNIE.**

Warszawa, 29 kwietnia (Tel. wł.) Ministerstwo skarbu przystąpiło **do zorganizowania władz skarbowych** na terenie Wileńszczyzny. W najbliższym czasie zostanie otwarta w Wilnie Izba skarbowa.

**WYSADZENIE MOSTU POD STRYJEM DZIEŁEM KOMUNISTÓW.**

**Lwów,** 28 kwietnia (AW). »Gazeta Codzienna« przynosi następujące szczegóły w sprawie uszkodzenia mostu kolejowego nad Świcą między Bolechowem a Doliną. Most ów został po raz pierwszy wysadzony w powietrze w czasie wojny światowej przez wojska rosyjskie i natychmiast odbudowany w części przez armję austrjacką. Dnia krytycznego nad rzeką dała się słyszeć **silna detonacja.** Przybyli na miejsce stwierdzili, **że część mostu żelazna została nieznacznie uszkodzona.** Przybyła na miejsce ekspozytura władza wojskowa i policja ustaliły co następuje: Pod częścią mostu żelazną było podłożone kilka naboi ekrazytowych ogólnej wagi 80 dgr. Naboje te jak donosi »Gazeta Codzienna«, **wykazały pochodzenie bolszewickie.** Ostatecznie śledztwo doprowadziło do aresztowania **pięciu sprawców zamachu.** Władze policyjne i wojskowe prowadzą w dalszym ciągu **energiczne śledztwo.** Most jest już prawie naprawiony tak, że niebawem będzie mógł być podjęty normalny ruch kolejowy na linji Stryj—Stanisławów.

## Sytuacja polityczna w świetle francuskiem

W artykule wstępnym p. t. »Wojna czy pokój« przynosi »Le Temps« z 25 b. m. następujące uwagi o położeniu, wytworzonem w toku obrad konferencji genueńskiej:

»Incydent jest zamknięty« — powiedział Lloyd George w cztery dni po traktacie niemiecko-rosyjskim. »Incydent jest zamknięty« —odpowiedziały wszystkie delegacje koalicyjne w odpowiedziach do kanclerza Wirtha. Ale po incydencie trzeba zbadać jego grunt. Tak — przychodzimy do gruntu obrad. Chodzi nietylko o konferencję — chodzi o całą Europę. Każdy naród ma jakiś powód, ażeby sobie powiedzieć: Przyszła chwila rozstrzygająca.

W Anglji rozpoczyna się okres, w którym rozegrać się ma los gabinetu i koalicji. Przyszła pora, w której podjęcie handlu, nakreślone w statystyce celnej z marca, albo zyska na sile, albo omdleje. Kanclerz skarbu przedstawi wkrótce swój budżet. Czy będzie mógł obniżyć podatek dochodowy, ten drugorzędny ciężar? Ogół czeka z niepokojem. Ale obniżenie podatków, podjęcie handlu, wyniki przyszłych wyborów, zależą przedewszystkiem od położenia politycznego, w jakiem się znajduje Europa.

Francja ma także swój ciężar, niemniej gniotący. Z tytułu odszkodowań, tudzież innych wydatków, które mają być ściągnięte w Niemczech, zapłaciła już Francja przeszło 90 miljardów franków. Zbliżający się miesiąc okaże, co koalicja mogła uzyskać od Niemiec. W mowie swojej, wygłoszonej w Bar-le-Duc, powiedział Poincaré: »Zbliżamy się do wyjątkowo doniosłego terminu wypłaty, może nawet rozstrzygającego. Przed 31 maja Niemcy mają zastosować się do programu, określonego przez komisję reparacyjną, to znaczy uchwalić nowe podatki i zgodzić się na kontrolę koalicji nad finansami«.

Niemcy przechodzą również okres krytyczny. Ale położenie Niemiec byłoby w każdym razie krytyczne, gdyby nawet komisja reparacyjna nie była nic powiedziała. Podczas wojny, a jeszcze więcej od czasu rozejmu, Niemcy żyły puszczaniem w obieg papieru. Waluta ich coraz więcej traciła na wartości, z wielką stratą jednych Niemców, a wielkim zyskiem drugich. Korzyści Niemców uprzywilejowanych usuwają na bok ciężkie straty innych Niemców. Ale zło wzmogło się tak bardzo, że już nawet Niemcy uprzywilejowani niepokoją się. Kapitały stają się drogie. Nabywanie surowców jest coraz trudniejsze, obroty są niewystarczające. Jeżeli waluta niemiecka runie, przesilenie jest nieuniknione. A z drugiej strony, jeżeli ta waluta nagle się poprawi, nastąpi prawdopodobnie bezrobocie.

Rosja, skazana na głód, wchodzi w dodatku w okres przednowku. Sowiety, które nie mogą nastarczyć wyrabiania rubli papierowych, są w konieczności pożyczania od zagranicy. Gdyby bolszewicy nie czuli, że teraz grają »va-tout«, czyż pan Cziczerin uśmiechałby się do arcybiskupa i zginał w pałąk przed królem?

Włochy są również w ciężkiem położeniu. Jak ma być odbudowany wielki przemysł metalurgiczny? W jaki sposób nabywać surowce, których Włochy nie mają? Handel włoski nie może poprzestać na zbywaniu wyrobów niemieckich, choćby nawet karabinów.

We wszystkich zresztą krajach Europy wiosna 1922 roku jest okresem rozstrzygającym. Albo pójdziemy pod górę, a wtedy mimo przykrej drogi, siły każdego wzmogą się przez nadzieje — albo jeszcze dalej zejdziemy po równi pochyłej, nie wiedząc, gdzie się upadek zakończy. Na tem rozdrożu mamy do wyboru dwie polityki: przedstawicielem jednej jest Lloyd George, przedstawicielem drugiej Poincaré.

Niechaj nam nikt nie zarzuca, że jednego szefa rządu przeciwstawiamy drugiemu. Prasa, będąca wyrazem opinji publicznej, nie mogłaby uczynić takiego przeciwstawienia. Francja nie ma również podobnej myśli. Ani też p. Poincaré, wierny obrońca przymierza z Anglją, nie dałby takiej inicjatywy. Zresztą niema przeciwieństwa ani między obu narodami, ani między ich interesami, ani nawet między tymi dwoma mężami. Ale istnieje między dwoma systemami. Nietylko istnieje, ale panuje nad obecną sytuacją Europy i dlatego trzeba mu spojrzeć w oczy.

Na czem polega system Lloyd George'a? **Na rozprzęganiu aljantów.** W roku 1919 Lloyd George, który przeprowadził wybory do parlamentu na platformie ultrapatrjotycznej, zmienił nagle stanowisko podczas obrad nad traktatem wersalskim. Otwiera Niemcom całą masę furtek, których oni używali odtąd na naszą szkodę, a czasem na własną. W roku 1920 Lloyd George zaprasza Polskę, napadniętą przez bolszewików, do podpisania pokoju, któryby ją był wydał w ręce sowietów. W roku 1921 Lloyd George gwałtownie popiera Niemców w sprawie Górnego Śląska. Pod pozorem uregulowania sprawy odszkodowań Lloyd George narzuca Francji osławioną ugodę londyńską, układa się także odrębnie z bolszewikami, wyobrażając sobie, że zrujnowana Rosja wzbogaci Anglję. W roku 1922 zwołuje Lloyd George konferencję genueńską, nad którą obejmuje komendę. Otrzymawszy poniżającą niespodziankę pod postacią traktatu niemiecko-rosyjskiego, zapałał z tego powodu wielkim gniewem przeciwko Francji. Dnia 23 b. m. oświadcza, że Anglja jest gotowa do zerwania aljansów.

Oto system Lloyd George'a. Gdyby odniósł triumf, jaki byłby skutek? **Sojusze zostałyby złamane,** a na wypadek klęski francuskiej Europa zostałaby podzielona pomiędzy Anglję, Niemcy i Rosję — poczem oba te mocarstwa lądowe sprzymierzyłyby się przeciwko mocarstwu morskiemu. Ażeby temu rozbiorowi zapobiec, powstałby wielki opór. Narody wyzwolone nie powróciłyby bez walki pod jarzmo. Polityka Lloyd George'a — **to wojna.** — przeciwnie, polityka Poincarégo — **to pokój.** Francja musi bronić pokoju, musi bronić sojuszów, musi bronić traktatów, choćby została zdana na własne siły. Oto — co zapowiedział Poincaré, gdy oświadczył, że Francja sama podejmie kroki w razie potrzeby co do wypłat dnia 31 maja. Działając tak, **Francja będzie zrozumiana przez małą ententę.** Wierzymy, że będzie zrozumiana także w Anglji przez wszystkich patrjotów, którzy widzą jasno, jak jenerał Henry Wilson. Pragniemy nawet, ażeby ją zrozumieli Niemcy, gdyż rozprzęgający system Lloyd George'a, wiodący do wojny, zrujnowałby Niemców, podobnie, jak inne narody. Jeżeli Niemcy mają rozsądek, unikną starcia.

momentu. Jako gość występuje także p. Artur Markowicz, ceniony poeta Ghetta o bardzo indywidualnym wyrazie techniki i własnym kolorze tematów. Obrazki »Szachiści« i »Kocmerczarki holenderskie« — zalecają się własnym stylem i odrębnością tonu, będącą charakterystycznym znamieniem talentu tego artysty, który już zdobył sobie nietylko u nas, ale i za granicą uznaną markę.

W Związku artystów otwartą została przed kilku dniami zbiorowa wystawa obrazów przedwcześnie zmarłego artysty, Juljusza Polasa. Skrzętną ręką osób wiernych jego pamięci, zgromadzony plon, obejmuje nietylko pośmiertną spuściznę artysty, ale także obrazy rozproszone w prywatnych posiadaczy. Plon bardzo różnorodny, przynoszący pejzaże, studja portretowe i próby scen rodzajowych, daje poznać talent, który mógł w niedalekiej przyszłości zająć stanowisko wśród młodszej generacji naszych malarzy. Nastrojowy obraz »Noc« i akwarela »Orka«, nosią [illegible] intenzywny malarski nastrój [illegible] skiego, ale wysuwającego plon wskazuje, że starał się wyzwolić z ciasnych formuł doktryny, która nie znalazła u nas [illegible].

Dorobek dni ostatnich każe zanotować przedewszystkiem [illegible] studjów kompozycyjnych Vlastimila Hofmana, wystawiony w Salonie Wojciechowskiego »Anioł śmierci«, symbolizujący apoteozę poległego za ojczyznę, jest jedną z tych kompozycyj, które nietylko wzruszają [illegible] ideą, zapisują się we współczesnej produkcji malarskiej, jako dzieła wybitnego talentu twórczego, fantazji pokrewnego duchowi Jacka Malczewskiego. **W. Pr.**

## Listy słowiańskie

**Z Jugosławji,** 20 kwietnia.

Tak wszystko zajęte i przejęte konferencją genueńską, że na inne sprawy prawie nie zostało miejsca i czasu. A tymczasem niespodziewanie wybuchła rozterka w rządzie belgradzkim, skoro wskutek braku zaufania, wyrażonego przez uchwałę »Centralnego Wydziału jugosłowiańskiej muzułmańskiej organizacji«, obaj ministrowie muzułmańscy, Vilović i Omerović, musieli prosić o dymisję. Wprawdzie sprawa to przykra i w następstwach niewątpliwie dla królestwa szkodliwa, ale jest tylko dowodem partyjnych celów, a przedewszystkiem wykluczającego wszystko serbskiego centralizmu. Muzułmanie wiarą, a językiem i pochodzeniem Serbowie bośniaccy i hercegowińscy, oceniają niezawodnie wartość wolności politycznej i swobody kulturalnej, ale mają swe osobne pragnienia i cele, których nie można lekceważyć, a tem mniej zupełnie je ignorować. Chociaż byli w niewoli tureckiej a potem austrjackiej, potrafili sobie na tle wyznaniowem wywalczyć pewne kulturalne i narodowe przywileje, których im teraz bratni rząd serbski przyznać nie chce. Częściowo w podobnem są oni położeniu, jak Chorwaci-ludowcy, którzy utworzywszy blok opozycyjny, ze sejmu się wydalili. A więc z jednej strony muzułmańscy Serbowie z drugiej katolicy Chorwaci — a pozostali tylko wierni — prawosławni Serbowie. Jakżeż to rozbicie wygląda w »zjednoczonej« Jugosławji?!

A tymczasem kraj potrzebuje sprężystego rządu, zaprowadzenia porządku, rozpoczęcia naglących inwestycyj, zwłaszcza w zakresie kolejnictwa, które przed wojną służyło tylko centralizmowi madziarskiemu. — Trzeba koniecznie połączenia kolejowego z Dalmacją — trzeba zbliżenia Lublany i Sarajewa, trzeba wyprostowania licznych linij okrężnych, które miały inne cele. A na to wszystko trzeba dinarów, czy dolarów; trzeba koniecznie pożyczki zagranicznej, która będzie tem korzystniejsza, im lepiej się Jugosławja przedstawi światu. — Niestety, ciągłe wewnętrzne rozterki nie dają dobrego mniemania o kraju i kredytu nie wzmacniają.

Podobno starania, czynione o pożyczkę, dały wynik stosunkowo pomyślny, bo z Ameryki zgłosiły się dwa konsorcja, gotowe udzielić pożyczki, a z Belgji jedno; warunki jednak są tak ciężkie, że dzienniki przestrzegają przed takiemi operacjami, któreby skarbowi jugosłowiańskiemu dały tylko długoletnią zależność.

Jak dalece w polityce zagranicznej Jugosławję lekceważą, dowodem postępowanie Włochów, którzy traktat, w Rapallo zawarty, uważają za niebywały, a wszelkie starania, aby go Włochy wykonały, nie odnoszą skutku. Co więcej, apetyt Włochów rośnie bez ustanku; zagarnąwszy Zadar, żądają bądź większego kawałka kraju, jako pasa neutralnego koło miasta, bądź znowu połączenia kolejowego z Kninem, któreby miało znaczenie tylko dla Zadru a naraziło skarb jugosłowiański na znaczne koszta i pokrywanie deficytu kolei. Ale Włosi temi żądaniami chcą odwrócić uwagę od Rjeki, sprawę odwlec, jeżeli nie zadawnić, i przecież osiągnąć, co zamierzali, aby zagarnąć wszystkie porty większe nad Adrjatykiem. **(rz.)**

## Egzamina dojrzałości w okręgu krakowskim

**Kraków,** 29 kwietnia.

Z Kuratorjum okręgu szkolnego krakowskiego komunikują nam:

Ustny egzamin dojrzałości w obrębie Kuratorjum okręgu szkolnego krakowskiego w terminie letnim odbędzie się: Biała 10 czerwca, Bochnia 10 czerwca, Brzesko 7 czerwca, Chrzanów 12 czerwca, Dębica 12 czerwca, Gorlice 16 czerwca, Jasło 6 czerwca, Kraków I. 26 maja, Kraków II. 31 maja, Kraków III. 7 czerwca, Kraków V. 22 maja, Kraków VI. 17 maja, Kraków VII. 7 czerwca, Kraków III. 6 czerwca (I. szkoła realna), Kraków IX. 12 czerwca (II. szkoła realna), Kraków państw. żeń. 20 maja, Kraków pryw. Urszulanki g. 16 czerwca (gimnazjum), Kraków pryw. im. Jaworskiego 20 czerwca, Kraków pryw. I. żeńskie 29 maja, Kraków pryw. II. żeńskie (Jadwigi) 16 czerwca, Kraków pryw. im. Kaplińskiej g. L. 12 czerwca (gimnazjum i liceum), Mielec 8 czerwca, Myślenice 2 czerwca, Nowy Sącz I. 18 maja, Nowy Sącz II. 18 maja, Nowy Sącz (pryw.) żeń. 23 maja, Nowy Targ 20 czerwca, Tarnów I. 26 maja, Tarnów II. 30 maja, Tarnów III 29 maja (szkoła realna), Tarnów pryw. Urszulanki 26 maja (gimnazjum), Tarnów pryw. Urszulanki 29 maja (liceum), Tarnów pryw. gimnazjum żeńskie 22 maja, Wadowice 7 czerwca, Wieliczka 6 czerwca, Zakopane 26 czerwca, Żywiec 14 czerwca.

**W seminarjach nauczycielskich.**

1) państwowych: Biała (m) 16 czerwca, Kęty (ż) 12 czerwca, Kraków (m) 12 czerwca, Kraków (ż) 26 maja, Kraków (kursy nauczycielskie) 26 czerwca, Stary Sącz (m) 6 czerwca, Tarnów (m) 6 czerwca.

2) Prywatnych żeńskich: Bochnia 16 czerwca, Kraków im. F. Preisendanza 16 czerwca, Kraków S. Münnichowej 21 czerwca, Kraków Św. Rodziny 16 czerwca, Mielec 12 czerwca, Nowy Sącz 12 czerwca, Tarnów 12 czerwca, Wieliczka 19 czerwca.

Na podstawie tego ogłoszenia Kuratorjum okr. szkolnego krakowskiego upoważnia dotyczące dyrekcje do zarządzenia pisemnych egzaminów dojrzałości z terminem po myśli obowiązujących przepisów, oraz zarządzenia egzaminów uprzednich odnośnie do eksternistów gimnazjalnych, które to egzamina znowu będą składane oddzielnie.

## Od Administracji

**Celem uregulowania nakładu, prosimy o możliwie najwcześniejsze odnowienie prenumeraty. Warunki prenumeraty zamieszczone są w nagłówku dziennika.**

## KRONIKA

**Kraków,** 29 kwietnia.

**NALEPKI NA 3 MAJA.** W dniu 3 maja winny być wszystkie okna iluminowane nalepkami Towarzystwa Szkoły Ludowej. Nalepki te, wykonane według wzoru dra St. N. Radzikowskiego, sprzedawane będą przez członków Akademickiego Koła T. S. L., oraz przez zarząd główny Towarzystwa Szkoły Ludowej po cenie 10 Mkp. — Ostrzegamy przed nalepkami, wydanemi przez firmy prywatne dla celów spekulacyjnych.

**WYNIK KONKURSU POETYCKIEGO T. S. L.** Zarząd główny T. S. L. ogłosił w swoim czasie konkurs na wiersz okolicznościowy na uroczystość obchodu Konstytucji 3 Maja. Na konkurs ten nadesłano 47 utworów, z których 14 nie odpowiadało warunkom konkursu. Z pozostałych 33 utworów sąd konkursowy, złożony z pp.: prof. Ig. Chrzanowskiego, Karola H. Rostworowskiego i dyrektora dra A. Mikulskiego, przyznał nagrodę konkursową utworowi pod tytułem: »Przysięgał blady król« (godło »Blady król«). Nadto sąd konkursowy wyróżnił utwory, opatrzone godłem: »Es praeterito spes ni futurum« (autor Kazimierz Bukowski ze Lwowa) i godłem: »Król Duch« (autorka: Marja CzeskaMączyńska z Żywca). Zarząd główny T. S. L. uprasza autora nagrodzonego wiersza (godło: »Blady Król«) o zgłoszenie się w biurze zarządu głównego T. S. L. (ulica św. Anny 5) lub u dra Ant. Mikulskiego (Straszewskiego 22), celem ujawnienia nazwiska i porozumienia się w sprawie druku wiersza.

**SETNA ROCZNICA NARODZIN POLSKIEGO ROMANTYZMU.** Celem uczczenia setnej rocznicy narodu polskiego romantyzmu, a mianowicie wydania I. tomu dzieł A. Mickiewicza, urządza Koło naukowo-wychowawcze klas wyższych gimnazjum św. Jacka uroczysty »Poranek«, który odbędzie się w sali krakowskiego »Sokoła« w niedzielę, 30 b. m., o godzinie 10 rano.

W »Poranku« weźmie udział orkiestra symfoniczna i chór uczniów gimnazjalnych, a nadto prof. B. Pochmarski przemówi na temat: »Mickiewicz a współczesność«. Wstęp na »Poranek« za złożeniem dowolnego datku na kolonje wakacyjne dla uczniów szkół średnich.

**ODCZYTY W POLSKIEM STRONNICTWIE DEMOKRATYCZNEM.** We czwartek, dnia 4 maja, odbędzie się staraniem Polskiego Towarzystwa Demokratycznego w sali Rady powiatowej o godzinie 7 wieczorem odczyt b. wiceministra dra Byrki na temat: »Położenie Polski w świetle budżetu na rok 1922«.

**W PODRÓŻY NAOKOŁO ŚWIATA.** Wczoraj do biura wiceprezydenta miasta Rollego w magistracie przybył w towarzystwie tłumacza inż. Percy T. B. Hudson, Anglik, odbywający podróż naokoło świata. P. Hudson wyraził wiceprezydentowi swoje uznanie dla wspaniałości Krakowa i dodał, że wspomnienie kilku pięknych dni, jakie spędził w naszem mieście, pozostawi w jego pamięci niezatarte ślady. P. Hudson, przebywający stale od 10 roku życia w Australji w mieście Cakleich w stanie Wiktorja, jest zawołanym podróżnikiem i dotychczas zwiedził już całą Australję, Amerykę, Afrykę, Azję i część Europy. Obecnie, odbywając podróż naokoło świata, jest w drodze od 8 miesięcy, posługując się prawie wyłącznie językiem esperanto. Bezpośrednio przed przyjazdem do Krakowa bawił we Lwowie przez trzy dni, dziś zaś wyjeżdża do Zakopanego, następnie do Warszawy, poczem przez Niemcy, Francję do Londynu. Koszta podróży oblicza p. Hudson przeciętnie na 2 i pół funtów szterlingów (40.000 Mkp.) dziennie. P. Hudson liczy około 50 lat, jest wzrostu wysokiego, o twarzy ściągłej, ogorzałej. Opowiada z przejęciem, a w oczach jego przebija zapał i ochota do życia. P. Hudsona oprowadzali po Krakowie członkowie Klubu esperantystów.

**O MIESZKANIA DLA MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ.** Dnia 27 bm. odbyło się pod przewodnictwem wojewody dra Gałeckiego posiedzenie prezydjum Komitetu opieki nad młodzieżą akademicką, przy współudziale kuratora Tow. Wzaj. Pom. uczniów Uniw. Jagiell. prof. Dyboskiego oraz prezesa Komitetu budowy domu dla medyków, profesora Rosnora, jakoteż przedstawicieli młodzieży akademickiej, jako reprezentantów Komitetu budowy domu dla medyków i restauracji Domu akademickiego. Celem narad była kwestja braku pomieszkań dla młodzieży, która to kwestja jako najważniejsza i najpilniejsza wybiła się na czoło zabiegów Komitetu. Brak pomieszkań oraz problem dalszego utrzymania kuchni dla akademików wzbudziły żywe zainteresowanie ministra skarbu dra Michalskiego podczas jego pobytu w Krakowie. Minister przyobiecał swą czynną pomoc, a rezultatem tej obietnicy jest przesłanie pierwszej raty pomocy na cele kuchni w kwocie 700.000 mk.

Celem postawienia na realnym gruncie kwestji zapewnienia mieszkań dla młodzieży akademickiej wybrano z pośród ogólnego Komitetu opieki nad młodzieżą akademicką subkomitet, którego zadaniem będzie zrealizowanie tego palącego postulatu przez zebranie potrzebnych na ten cel znacznych funduszów. Obecny dom akademicki nie odnawiany oddawna, wymaga jak najszybszego gruntownego remontu, a nadto muszą powstać dla młodzieży akademickiej, której liczba w Krakowie dochodzi do 7000, dalsze budynki. Dach nad głową dla naszej młodzieży akademickiej — oto hasło, pod którem został z ogólnego Komitetu wybrany specjalny subkomitet dla tej niezwykle doniosłej nietylko uniwersyteckiej ale i narodowej sprawy.

**KOLONJE I PÓŁKOLONJE.** Dnia 27 bm. odbyło się w sali konferencyjnej magistratu posiedzenie krakowskiego Związku kolonij i półkolonij dla dzieci i młodzieży, na którem wybrano delegatem do państwowej Komisji dla spraw kolonij dr Ottokara Langa, dyrektora szpitala św. Ludwika. Nadto wybrano pp. wicepr. Rollego, dr O. Langa, dr Landaua i wiceprezydentową Bobrowską, jako delegatów do wojewódzkiej Komisji dla spraw kolonij. Ponadto omówiono szereg spraw bieżących.

**PRZYJMOWANIE WYCIECZEK W KRAKOWIE.** Z inicjatywy prezydjum miasta odbyło się 26 bm. w sali konferencyjnej magistratu krakowskiego posiedzenie reprezentantów władz i instytucyj kulturalno-oświatowych w sprawie przyjmowania wycieczek, przybywających do Krakowa. Aby akcję tę unormować, uchwalono zajmować się tylko temi wycieczkami, które najmniej na 10 dni naprzód zgłoszą w Zarządzie T. S. L. (Sekcja wycieczkowa), ul. św. Anny 5, dzień przyjazdu i ilość uczestników i otrzymują odwrotne zawiadomienie o przygotowaniu kwater i posiłków. Należy równocześnie podnieść tutaj stanowisko władz wojskowych, które pojmując znaczenie wycieczek, jako środka narodowego uświadamiania szerokich mas najmłodszych obywateli Rzeczypospolitej, przyszły Komitetowi z wydatną pomocą przez udzielenie łóżek i pościeli.

Pisma zamiejscowe uprasza się o przedruk.

**ZBIÓRKA.** Magistrat zezwolił Towarzystwu przyjaciół dzieci w Krakowie, na urządzenie zbiórki publicznej przy stolikach, w wozach tramwajowych, oraz za pomocą objazdu automobilem w niedzielę, dnia 30 bm.

**WETERANI Z ROKU 1863-4 i WDOWY,** pragnący pobierać pensje dożywotnie z dodatkami drożyźnianemi, stosownie do uchwały Sejmu z 23 marca 1922, winni natychmiast wnieść pisemne prośby do ministerstwa spraw wojskowych w Warszawie.

**WIEC PRACOWNIKÓW KOLEJOWYCH.** Dnia 26 bm. odbyło się w Krakowie w sali przy ul. Dunajewskiego 5, ogólne zgromadzenie pracowników kolejowych ze stacji Krakowa i Podgórza w sprawie pragmatyki służbowej i obecnego położenia pracowników kolejowych. Zebrani po omówieniu pomienionych kwestyj uchwalili domagać się zmiany projektu rządowego pragmatyki służbowej w kierunku zagwarantowania praw, nabytych dotychczas z uwzględnieniem reprezentacji Związku we wszystkich komisjach, jak polepszenia bytu, kwalifikacji, oraz przyjmowania do służby kolejowej, ewentualnie wydalania. Następnie przyjęto rezolucję ze stanowczym żądaniem od rządu wydatnej, niezwłocznej pomocy i przeprowadzenia rewizji uposażenia poborów w wysokości, odpowiadającej podniesieniu się kosztów utrzymania przy obecnej drożyźnie.

**OGÓLNY WIEC PRACOWNIKÓW PAŃSTWOWYCH** odbędzie się dnia 30 bm. w sali Sokoła krakowskiego o godz. 4 po poł. Na zebraniu omówiona będzie sprawa obecnego położenia pracowników państwowych i rewizji uposażenia. Wiec zwołuje Komitet wykonawczy Związków zawodowych pracowników państwowych.

**SKAZANI ZA POBIERANIE NADMIERNYCH CEN.** Państwowy urząd walki z lichwą skazał cały szereg kupców i rzeźników za pobieranie nadmiernych cen za mięso i wędliny. Są to: Moritz Kuchnreich, skazany na 15.000 mk. lub 15 dni aresztu, Karol Polak na 5.000 mk. lub 5 dni aresztu, Szczepan Wajda na 25.000 mk. lub 25 dni aresztu, Adam Wójcicki na 15.000 mk. lub 15 dni aresztu, Jan Pachel na 15.000 mk. lub 15 dni aresztu, Władysław Zieliński na 5000 mk. lub 5 dni aresztu, Antoni Seweryn na 25.000 mk. lub 30 dni aresztu, Stanisław Dobrzański na 30.000 mk. lub 30 dni aresztu, Antonina Wydrychówna na 10.000 mk. lub 5 dni aresztu i Zygmunt Lewinger za pasek bydłem na 100.000 mk. lub 30 dni aresztu. Dalej za lichwę pieczywem Marja Sikorowa i Stefanja Makowska, skazana każda na 10.000 mk. lub 20 dni aresztu; za wykup nabiału i mleka oraz wykup innych towarów codziennej potrzeby skazane zostały Petronela Pawlikowska na 2500 mk. lub 3 dni aresztu, Dora Rabinowicz na 6.000 mk. lub 10 dni aresztu oraz Rozalja Bertig na 15.000 mk., lub 30 dni aresztu. Za lichwę napojami skazany został Błażej Pytel, restaurator na 10.000 mk. lub 5 dni aresztu, a za pobieranie wygórowanych cen potraw Antoni Wójcik, restaurator, na 20.000 mk. lub 20 dni aresztu. Wreszcie Marja Szpakowska za lichwę mieszkaniową skazana została na 20.000 mk. lub 20 dni aresztu.

**TAJEMNICZE ZWŁOKI.** Wczoraj koło godziny 5 po południu doniesiono telefonicznie do pogotowia ratunkowego, że w lesie bielańskim jakiś młody mężczyzna targnął się na swe życie. Natychmiast na miejsce wypadku wyjechał lekarz pogotowia i tu na drodze, idącej serpentyną ze skał Panieńskich do lasu bielańskiego, ujrzał mężczyznę, leżącego w kałuży krwi, obok niego zaś znajdował się posterunkowy policji państwowej. Lekarz po krótkiem badaniu przekonał się, że mężczyzna już nie żyje. Powodem śmierci były dwie rany w okolicy serca, powstałe od strzałów rewolwerowych. Obok zwłok leżał rewolwer przy pomocy którego desperat odebrał sobie życie. Jak się okazało, zwłoki spostrzegł na drodze dozorca lasowy i dał znać o wypadku do miejscowej policji, a ta wezwała pogotowie. Zmarły mógł mieć około 30 lat, wyglądał na człowieka niezamożnego, ubrany był ubogo, koszulę miał w niebieskie paski i miękki kołnierzyk. W dokumentach osobistych, jakie znaleziono przy zwłokach, nazwisko było wydarte, z treści papierów wynikało jednak, że zmarły odbywał w przeszłym roku kwarantannę w Baranowiczach.

Zwłoki pozostawiono na miejscu pod strażą posterunkowego aż do nadejścia komisji sądowo-lekarskiej, poczem będą one przewiezione do Zakładu medycyny sądowej.

**USIŁOWANE SAMOBÓJSTWO.** We czwartek późnym wieczorem 21-letni Adam Kulesza z Kiezmarku, bez zajęcia, usiłował popełnić samobójstwo przez powieszenie się na drzewie plantacyjnym koło straży pożarnej. Spostrzegł to w porę posterunkowy policji i przy pomocy przechodniów odciął wiszącego Kuleszę, który wkrótce przyszedł do siebie. Desperat podał, że powodem rozpaczliwego kroku był brak zajęcia i środków do życia.

**UJĘCIE OSZUSTA.** Pod zarzutem oszustwa na szkodę Lazara Klugmana i Arona Finkera, aresztowała policja rzekomego doktora Józefa Rosenthala, lat 39. Osobnik ten wyłudził od wyżej wymienionych 25.000 marek, namawiając ich do przystąpienia do spółki wywozu 20 wagonów jaj do Berlina. Kwotę tę dali mu wspólnicy na pokrycie kosztów uzyskania zezwolenia wywozu w ministerstwie handlu w Warszawie.

**WŁAMANIE.** Onegdaj w nocy niewyśledzeni sprawcy włamali się na strych domu przy ul. Grodzkiej 60 i skradli bieliznę wartości 114.000 mk. na szkodę Marji Maus. Również ze strychu sąsiedniego domu pod l. 62 skradziono bieliznę wartości 26.000 mk. na szkodę p. Karoliny Busch, a na szkodę p. Matyldy Fischer bieliznę wartości 40.000 mk. Dochodzenia w toku.

**SŁUŻĄCA ZŁODZIEJKĄ.** Do policji doniósł p. Henryk Seidler, zamieszkały przy ul. Grodzkiej 63, że przyjęta dnia 26 bm. do służby Olga Korbiel, lat 18, ukradła na jego szkodę sweter damski, spodnie i dwie sukienki dziecięce, wartości 20.000 mk. i zbiegła zaraz po dokonaniu kradzieży w niewiadomym kierunku.

**KRADZIEŻE.** P. Franciszce Dutkiewiczowej, zamieszkałej w hotelu »pod Różą« skradziono wczoraj w jednym ze sklepów przy ul. Florjańskiej z ręcznej torebki sakiewkę, zawierającą 115 koron czeskich, 12 koron austrjackich i 2.000 mk., oraz dokumenty osobiste.

P. Wincenta Dobrowolska, zamieszkała przy ul. Starowiślnej 14, doniosła, że onegdaj wieczór skradziono jej z wozu w drodze do Podgórza trzy suknie wełniane, firanki, poszewkę i inne przedmioty łącznej wartości 50.000 mk.

### KOMUNIKATY I ZAWIADOMIENIA.

**Z TOW. ETYCZNEGO.** Zebranie ogólne odbędzie się w sobotę 6 maja o godz. 8 w. w sali 89 Coll. Nov.

**WSPÓŁCZESNA RUMUNJA,** odczyt (po polsku) p. George'a Nandrisza, lektora uniw. Jag. odbędzie się w niedzielę 30 bm. o godz. 6 wieczór w sali Kopernika w Coll. Novum. Wstęp 50 mk., akademicy 30 mk.

**NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE PRZYTULISKA DLA WETERANÓW Z R. 1863** odbędzie się w niedzielę 7 maja br. w lokalu Przytuliska. Na porządku dziennym: Oddanie Przytuliska na własność skarbu państwa.

**KURS SAMARYTAŃSKI.** Pod kierunkiem dr Reca, Stowarzyszenie PP. Ekonomek urządza kurs samarytański 4-tygodniowy. Informacje i wpisy przyjmuje się w poniedziałki, środy i soboty od 11—12 do 10 maja włącznie, ul. Warszawska 6a. Początek kursu 15 maja.

**KRAJOWY KURS STOLARSKI.** Patronat rękodzieł i przemysłu urządza z ramienia Tymczasowego Wydziału Samorządowego trzymiesięczny kurs zawodowy dla majstrów i kierowników pracowni stolarskich, który zostanie otwarty w Krakowie w lokalu Muzeum przemysłowego w maju br. Wpisy przyjmuje i informacyj co do programu i czasu nauki udziela Dyrekcja Muzeum przemysłowego (ul. Smoleńsk 9) do dnia 6 maja br., codziennie od 9—2.

**WYCIECZKA DO KORZKWI POD OJCOWEM.** Polskie Towarzystwo Krajoznawcze urządza w niedzielę 30 kwietnia pieszo wycieczkę do Korzkwi pod Ojcowem. Zbiórka przy dworcu towarowym o godz. 1½ po południu. W razie niepogody wycieczki nie będzie.

## Z kraju i ze świata

**ZWALCZANIE DROŻYZNY.** W ubiegłą niedzielę toczyła się we Lwowie konferencja między ministrem skarbu Michalskim, wiceprezydentem m. Krakowa Bobrowskim, wiceprezydentem m. Lwowa Schleicherem i posłem Diamandem w sprawie zwalczania drożyzny. Minister proponował wiceprezydentowi Bobrowskiemu objęcie stanowiska nadzwyczajnego komisarza dla zwalczania drożyzny, na co się jednak wiceprezydent Bobrowski nie zgodził i podał wniosek stworzenia kilkuosobowego komisarjatu. Myśl tę minister Michalski zaakceptował. W zwalczaniu drożyzny główny nacisk położony ma być na stronę gospodarczą przez udzielenie gminom i kooperatywom wielkich kredytów, ułatwień cłowych, taryfowych i t. d. Obecnie odbywają się w Warszawie dalsze konferencje nad szczegółowem ustaleniem kompetencji komisarjatu i jego składu.

**DODATEK DLA URZĘDNIKÓW.** Z Warszawy donoszą: Na posiedzeniu Rady ministrów w dniu 26 bm. uchwalono wypłacić jednorazowy dodatek w wysokości 60 procent pełnych poborów normalnych wszystkim funkcjonarjuszom państwowym i wojskowym, jak również i dodatek dla emerytów w wysokości 10 względnie 5.000 marek na zasadach, poprzednio zastosowanych przy wypłacie dodatku świątecznego.

Z Warszawy telefonują nam: Czynniki miarodajne zarządziły, aby przyznany przez Radę ministrów dodatek do poborów urzędników wypłacony został już 1 maja b. r.

**UZNANIE DLA HERBERTA HOOVERA.** — Z Warszawy telefonują nam: Rada ministrów uchwaliła zgłosić wniosek Sejmu o powzięcie uchwały, wyrażającej uznanie Herbertowi Hooverowi za jego akcję humanitarną w Polsce.

**STRAJK ROLNY POD WARSZAWĄ.** Dnia 26 b. m. zrana robotnicy rolni w folwarkach magistratu miasta Warszawy, w Mokotowie, na forcie »M« i w Rakowcu, porzucili pracę i przystąpili do strajku. Strajk wyniknął na tle ekonomicznem; robotnicy żądają 100 procent podwyżki. Przebieg strajku spokojny.

**WYKRYCIE NADUŻYĆ.** Z Warszawy telefonują nam: Z Gdańska powróciła specjalna komisja rewizyjna ministerstwa skarbu. Komisja ta wykryła bardzo poważne niedokładności w kantynie dla emigrantów. Komisja złożyła wniosek oddania pod sąd kilku członków zarządu kantyny.

**ZABICIE DWÓCH POLICJANTÓW.** Z Warszawy donoszą 27 bm.: Onegdaj około godz. 10 w. patrol policyjny, składający się z dwu policjantów z poste-

tunku w Milanówku, Władysława Szymańskiego i J. Laskowskiego, natknął się przy planecie kolejowym, na odległość kilkunastu kroków od stacji, na dwu podejrzanych osobników i zażądał wylegitymowania się nieznanych mężczyzn, którzy zamiast legitymacyj, dobyli z kieszeni rewolwery i obu policjantów położyli trupem na miejscu. Za zbrodniarzami urządzono pościg.

**AKADEMJA KU CZCI MICKIEWICZA W POZNANIU.** (AW). Mająca się odbyć w Poznaniu w dniu 3 maja akademja ku czci Adama Mickiewicza będzie wspaniałą manifestacją dla wieszcza i jego czcigodnego syna Władysława, który przybędzie do Poznania, by wziąć osobiście udział w uroczystości. Program akademji obejmuje między innemi przemówienie rektora uniwersytetu poznańskiego, Święcickiego, i Władysława Mickiewicza, odczyt prof. Grabowskiego, oraz część muzyczną. Władysław Mickiewicz przybędzie do Poznania w nocy z poniedziałku na wtorek. Na jego powitanie przybędzie do Zbąszynia delegacja młodzieży akademickiej. Na dworcu w Poznaniu powita gościa komitet obchodu Mickiewiczowskiego z prezesem Grabowskim na czele.

**POGRZEB ŚP. DRA STYCZYŃSKIEGO.** Z Poznania donoszą 26 bm.: Dziś pod wieczór odbył się pogrzeb ofiary ohydnego mordu w Gliwicach, śp. dra Styczyńskiego. Pogrzeb przybrał formę olbrzymiej demonstracji narodowej. Już na godzinę przed terminem zaczęły się gromadzić na dworcu tłumy publiczności. Po przybyciu pociągu wyruszył wielotysięczny pochód z dworca na cmentarz św. Wojciecha. Wzięły w nim udział towarzystwa cechowe ze sztandarami, Bractwo Strzeleckie, Sokół, Skauci, senat uniw. i młodzież akademicka. Służbę honorową pełniły bractwa strzeleckie i kompanja 57 p. piech. Kondukt żałobny prowadził ks. Hagmer. Między duchowieństwem znajdował się ks. Potępa z Gliwic, bawiący obecnie w Poznaniu.

Na Placu Wolności kondukt zatrzymał się i chór artystów opery odśpiewał pieśń żałobną. Na cmentarzu zwłoki do grobu niosło Sokoli. Nad grobem przemówił poseł Korfanty, sławiąc zmarłego jako patrjotę i [illegible] obywatela. Imieniem górnośląskiej Nacz. Rady Ludowej przemawiał p. Kowalczyk, imieniem ludu p. Kwiatkowski, redaktor »Sztandaru Górnośląskiego« w Gliwicach, imieniem rodziny wypowiedział podziękowanie ks. poseł Styczyński. Miasto udekorowane było sztandarami opuszczonemi na pół masztu i flagami żałobnemi.

**STYPENDJUM IMIENIA DRA STYCZYŃSKIEGO.** Z Poznania donoszą: Związek lekarzy Rzeczypospolitej polskiej w celu uczczenia zmarłego bojownika ziemi śląskiej, ofiary mordu w Gliwicach, śp. dr med. Wincentego Styczyńskiego, przeznaczył 50.000 mk. na stypendjum przy wydziale lekarskim uniwersytetu poznańskiego dla studenta medycyny, pochodzącego ze Śląska. Kwotę tę wręczono rektorowi uniwersytetu poznańskiego, dr med. Święcickiemu. Związek lekarzy wzywa wszystkie związki, instytucje i osoby prywatne do składania ofiar na tensam cel.

**MIECZYSŁAW FRENKIEL DLA DZIENNIKARZY LWOWSKICH.** (AW). Mieczysław Frenkiel, który przybył z Warszawy do Lwowa na kilka występów, ofiarował cały dochód ze swojego pierwszego występu w »Grubych rybach« na Syndykat dziennikarzy lwowskich. Dyrekcja teatru wyraziła gotowość złożenia takiejsamej sumy, jak Frenkiel, na tensam cel.

**SPRAWA ZAŁOŻENIA AKADEMJI EKSPORTOWEJ WE LWOWIE.** Ze Lwowa telefonują nam: Na wczorajszem posiedzeniu Rada miejska uchwaliła przyczynić się do założenia Akademji eksportowej we Lwowie i wyasygnowała w tym celu kwotę 500.000 Mkp. oraz kwotę 1,000.000 Mkp. na prowadzenie szkoły przez pierwszy rok.

**ROZRZUTNOŚĆ I NIEROBSTWO.** Pod tym tytułem pisze »Kurjer Lw.«: Na lwowskiej politechnice istnieje wydział wojskowy. Z ogółu 2500 słuchaczy zapisało się nań około 25. Do wykładania przedmiotów wojsk. powołano kilku oficerów. Wykłady jednak od początku roku nie były ani jednego, bo wykładający, jak twierdzą — nie są jeszcze dostatecznie przygotowani. Natomiast pod względem personalnym ten niefunkcjonujący wydział przedstawia się wprost imponująco. Gdy na innych wydziałach do pomocy dziekanom w robocie kancelaryjnej dodana jest jedna panna, dział osobowy wydziału wojsk. jest następujący: Komendant wydziału: generał, jego zastępca: pułkownik, referent personalny: kapitan, adjutant komendanta: kapitan, referent prowiantowy: kapitan, kompanja [illegible]. Czy [illegible] dotowania [illegible] przesłało [illegible] rozwinięcia [illegible] wydziału [illegible].

**CAŁE AUTO CIĘŻAROWE WYKRADAŁ CZĘŚCIAMI** szofer wojskowy, Wład. Ostrowski we Lwowie, [illegible] z garażu 6 dywizjonu [illegible]. Za zbiegłym Wład. Ostrowskim zarządzono poszukiwania.

**KRADZIEŻ DEPOZYTÓW SĄDOWYCH.** W Kołomyi wkradł się złodziej do kasy depozytów sądowych i skradł znaczną ilość depozytów złotych i srebrnych, wartości przeszło miljona mk.

**PODRÓŻ STATKU POLSKIEGO DO PETERSBURGA.** Z Gdańska donoszą: Dnia 10 maja odpływa do Petersburga pierwszy statek Tow. Żeglugi Polskiej »Sarmacja«.

**DROŻYZNA W WIEDNIU.** W ostatnich dniach nastąpił w Wiedniu katastrofalny brak mięsa, za czem poszła oczywiście drożyzna. Kilogram wieprzowiny kosztuje 2700 do 3600 koron. Wołowina również podrożała. W handlu hurtownym podrożało mięso wołowe o 400 koron na kilogramie, pieczeń o 600, cielęcina o 400. Ceny obecne są następujące za kilogram: wołowina przednia 1800—2500 koron, tylna 1900—2900, z dodatkiem kości, przednie 2000—2900, tylne 2400—3500 bez dodatku kości, pieczeń 2400—3500, cielęcina 1800—3400, kotlety 2800—4000 K. W kawiarniach wedle ich kategorji podwyższono ceny o 10 i 20 koron. Czarna kawa kosztuje 90—120 K., filżanka »Melange« 120—140 K., czekolada 200—220 K., biała kawa 160—180 K.

**ROZMIARY TRZĘSIENIA ZIEMI W JAPONJI.** Ostatnie telegramy o szczegółach trzęsienia ziemi w Japonji podają, że trzęsienie to miało rozmiary katastrofalne. Morze wdarło się w wielu miejscach na brzeg, wiele ludzi utraciło życie, wielu zostało żywcem zasypanych. Linja kolejowa z Yokohamy uległa zniszczeniu, co utrudnia akcję ratunkową.

**LOT DOKOŁA ŚWIATA.** Major Blanko, znany angielski lotnik, zamierza podjąć lot dokoła świata z końcem maja.

**ZMARLI.** — Michał Kolles-Krauz, uczestnik powstania 1863 r. na Litwie, zmarł w Radomiu w 80 roku życia.

**ZWROTNICA.** Pod tym tytułem rozpocznie wkrótce wychodzić w Krakowie czasopismo literacko-artystyczne, poświęcone nowym kierunkom w dziedzinie sztuki. Zmierzając do wytworzenia własnej linji artystycznej, »Zwrotnica« starać się będzie równocześnie o dokładne informacje o nowych kierunkach artystycznych zagranicznych. Pierwszy zeszyt przyniesie szereg prac nieznanych dotychczas nawet przez dwóch wybitnych pisarzy francuskich oraz reprodukcje jednego z najgłośniejszych modeli kubistów.

**DALSZE CEGIEŁKI WAWELSKIE** ufundowali: 3413 Oficerowie i szeregowcy 2 pułku wojsk łączności Jarosław; 3414 Polskie dzieci szkolne — Sao Feliciano Rio Grande do Sul Brasil; 3415 Tow. Polskie »Postęp« Sao Feliciano Rio Grande do Sul Brasil; 3416 ks. Józef Gresło [illegible] ks. Bolesław Edward Góral, [illegible] w Milwaukee (Amer. półn.) — wpłacając po 30.000 marek za cegiełkę.

**WEDŁUG ORZECZENIA** pracowni chemicznej miasta Krakowa, tabletki »VITA« odpowiadają w zupełności oryginalnym wodom mineralnym,



## TEATRY KRAKOWSKIE:

**Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO.** Dzisiaj podniosły dramat Vanzype'a »Siójba«, która po tem przedstawieniu nie będzie już grana w tym sezonie. Jutro po południu »Czysty interes«, wieczorem »Djabeł i karczmarka« z p. Żmijewską w roli tytułowej.

We środę 3 maja, jako w rocznicę wiekopomnej Konstytucji, uroczyste przedstawienie »Horsztyńskiego«, poprzedzone hymnem narodowym a okolicznościową prelekcją.

W piątek pod kierunkiem dyr. Trzcińskiego »Iljada« [illegible] Czyżowskiego, którego wystawienie w Warszawie wywołało tak sprzeczne opinje.

Począwszy od dnia 2 maja przedstawienia wieczorne rozpoczynać się będą o godz. 7½ wiecz.

**OPERA I OPERETKA.** Entuzjastycznie przyjęta wczoraj w »Carmen« w roli tytułowej świetna śpiewaczka Helena Green, wystąpi dzisiaj, tj. w sobotę w »Trubadurze«. Będzie to drugi, a zarazem ostatni gościnny występ Heleny Green podczas obecnego jej pobytu w naszem mieście. W niedzielę po południu powtórzenie melodyjnej operetki »Gejsza«.

**Z TEATRU »BAGATELA«.** Dziś i jutro wieczorem »Wilkołak«. Dziś w sobotę po poł. po cenach o 70% zniżonych dane będzie dla najszerszej publiczności »Morphium« po raz 18. Najbliższą premjerą będzie wchodzona komedja głośnego włoskiego autora Nicodemiego p. t. »Świderce« w reżyserji p. Nowackiego.

**Z TEATRU »NOWOŚCI«.** Elna Gistedt, znakomita artystka szwedzka, wystąpi pierwszy raz w teatrze »Nowości« dziś w sobotę w operetce Herwego »Nitouche« w roli Dyonizy de Flavigny. Elna Gistedt wystąpi w tej roli w »Nowościach«, oprócz soboty, tylko w poniedziałek, we wtorek i we środę.

**MIECZYSŁAW MÜNZ**, fenomenalny pianista, wystąpi z jedynym koncertem w Krakowie w sobotę 6 maja br. w Starym Teatrze. Bilety w księgarni Krzyżanowskiego.

**EGON PETRI**, znakomity pianista, który koncertami swoimi w Paryżu, Londynie i Sztokholmie wzbudził obecnie niebywały entuzjazm i porównywany był jedynie z pianistami tej miary, co Hoffman, Rubinstein i Friedman, wystąpi u nas tylko raz jeden, a to w niedzielę 7 maja br. Bilety są już do nabycia u Braci Lipskich, Sławkowska 8.

**KWARTET KOLBE**, jeden z najświetniejszych zespołów kameralnych o europejskiej sławie, da jeden koncert w Krakowie w poniedziałek 8 maja br. w Starym Teatrze. Reszta biletów w księgarni Krzyżanowskiego.

**DANCING** odbędzie się w Kasynie wojskowem 29 bm. o godz. 8 wieczór na cele Tow. opieki nad wdowami i sierotami po oficerach.

### REPERTUARY:

**TEATR IM. SŁOWACKIEGO:**

Sobota, 29 bm.: »Siojba«.
Niedziela, 30 bm. po poł.: »Czysty interes«, wieczorem »Djabeł i karczmarka«.
Poniedziałek, 1 maja: »Czysty interes«.
Wtorek, 2 maja: »Mizantrop«.
Środa, 3 maja: »Horsztyński«.

**TEATR »OPERA I OPERETKA«:**

Sobota, 29 bm.: »Trubadur«.

**TEATR »BAGATELA«:**

Sobota, 29 bm. po poł.: »Morphium«, wieczorem »Wilkołak«.

**TEATR »NOWOŚCI«:**

Sobota, 29 bm.: »Nitouche«.

**TEATR MARJONETEK (Plac Matejki 5).**

Codziennie »Pan Twardowski« czyli »Hulaj dusza bez kontusza«, baśń w 6 obrazach.

# Z Polskiego Stronnictwa Demokratycznego

**Kraków, 29 kwietnia.**

Wczoraj odbyło się z inicjatywy Polskiego Stronnictwa Demokratycznego drugie z rzędu zebranie dyskusyjne z odczytem wiceprezydenta Wielgusa, które zgromadziło wielką ilość słuchaczów, wypełniających szczelnie salę Rady powiatowej, przeważnie ze sfer kupieckich, przemysłowych, palestry, urzędniczych i. t. d.

Zebranie zagaił prezes dr Bogdani, zaznaczając intencję inicjatorów tych zebrań, słusznie uważających omawianie aktualnych problemów politycznych i ekonomicznych za najlepszy środek krzewienia kultury państwowej. Następnie zabrał głos referent wicepr. p. Wielgus i w wyczerpującym, jasnym wykładzie przedstawił treściwą osnowę ostatniej ustawy przemysłowej, wprowadzającej, jak wiadomo, także i na obszarze Małopolski, nowy podatek t. zw. patentowy, przyczem prelegent uwydatnił różne osobliwości i wadliwie stylizowane ustępy, ilustrując również przykładami, jak będzie wyglądało w praktyce wprowadzenie jej w życie.

Referat ten, żywo oklaskiwany przez zebranych, podamy ze względu na temat aktualny, interesujący żywo najszersze sfery społeczeństwa, w obszerniejszem streszczeniu w jednym z najbliższych numerów naszego dziennika.

Po odczycie rozwinęła się dyskusja, w której zabrał głos dr Nadel, podnosząc kilka momentów tej chaotycznej, źle stylizowanej, zrywającej z dotychczasowym systemem ustawodawczym, ustawy, krzywdzących, jak przykładowo wykazał, różne warstwy społeczeństwa. Weszło niestety już w zwyczaj, że się takiemi ustawami karmi społeczeństwo, nie uprzedziwszy go poprzednio o ich projektach, nadsyłanych np. Izbie adwokackiej dzień przed uchwaleniem ich w Sejmie. Dziś też stoimy przed faktem dokonanym, którego zmienić nie można, należy się więc energicznie upomnieć, aby w przyszłości rząd podawał projekty ustaw do wiadomości czynników kompetentnych, dla ich przedyskutowania.

Radca m. W. Ostrowski zaznaczywszy, że ustawa ta skonstruowana pod kątem widzenia stosunków warszawskich, zaniepokoiła świat przemysłowy i kupiecki, wyjaśnia, że podczas gdy na terenie b. Kongresówki nabywający patent równocześnie nabywa uprawnienie przemysłowe, to na obszarze Małopolski, gdzie została dawna ustawa przemysłowa austrjacka, może niezależnie od tego nabyć jeszcze uprawnienie przemysłowe i wypełnić z tem połączone obowiązki, np. dowód uzdolnienia, koncesje itd.

Dr Gortler wini za wydanie tej ustawy nie uwzględniającej naszych stosunków, posłów sejmowych, którzy zbyt politykują zamiast bronić interesów państwa i społeczeństwa. Należy się też od nich domagać, aby w przyszłości więcej zajmowali się sprawami realnemi, niż politykowaniem.

Po kilku wyjaśnieniach prelegenta, uważającego, że sprawa musi być jeszcze przedyskutowana i w drodze memorjału należy żądać w niej zmian, zamknął wśród oklasków przewodniczący to interesujące zebranie, zapowiadając najbliższe na dzień 4 maja, o czem na innem miejscu.

# Z Sejmu

**Warszawa, 28 kwietnia (Tel. wł.)** Po uchwaleniu ustawy **o umorzeniu obligacyj** wewn. pożyczki państwowej, użytych na spłacenie daniny, odesłał Sejm, po krótkiej dyskusji ustawę o przydzieleniu **szalin** nadal do min. handlu i przemysłu, celem dalszego jej rozpatrzenia, do komisji skarbowo-budżetowej.

Ustawę o orderze »Odrodzenia Polski« uchwalono w 2 i 3 czytaniu, po czem Izba przystąpiła do dyskusji **nad expose prezydenta ministrów i ministra skarbu.**

Jedynym mówcą na dzisiejszem posiedzeniu był pos. **Daszyński.** Wyraziwszy ubolewanie, że dyskusję tę dopiero teraz otworzono, czynił mówca uwagi nad **biernością polityczną** prezydenta Ponikowskiego, który jest tylko świadkiem tego, co Sejm robi.

Budżetowi ministra skarbu zarzucił pos. Daszyński, że jest **nierealny** i społecznie w najwyższym stopniu **niesprawiedliwy.** Umotywowaniu tego twierdzenia poświęcił mówca większą część swoich wywodów.

Przechodząc do **polityki zagranicznej**, imieniem P. P. S. zapowiada mówca popieranie **polityki pokojowej** i dlatego wita sympatycznie umowę warszawską z państwami bałtyckiemi. Nie będziemy nikogo zaczepiali, ale **potrafimy się obronić,** gdyby kto chciał przejść po naszem terytorjum. Chcemy, aby nasi sąsiedzi **dążyli do demokracji, kładącej kres zaborczości zarówno tronów, jak czerwonej, do rozpaczy doprowadzonej dyktatury.** Dla tego ze spokojem patrzymy na jawne i tajne sojusze, zawierane w Genui.

Dalszą dyskusję nad expose odroczono.

Wnioski w sprawie strajku dozorców odesłano do komisji prawniczej.

Następne posiedzenie 4-go maja po poł.

# Niemiecko-rosyjska tajna umowa wojskowa

Wychodząca w Wiedniu »Ukraina« zamieszcza w numerze z 25 bm. w dosłownem brzmieniu umowę tajną, zawartą w Berlinie 3 kwietnia br. przez pełnomocników sztabów jeneralnych niemieckiego i sowieckiego. Najważniejsze punkta tej umowy opiewają:

Niemiecki sztab jen. zobowiązuje się do zaopatrzenia armji rosyjskiej **w broń i amunicję** w ilości niezbędnej dla uzbrojenia i zaopatrzenia 180 pułków piechoty. Przedmioty zaopatrzenia i uzbrojenia niemiecki sztab jeneralny przesyłać będzie w terminach miesięcznych do miejsc przeznaczenia, własnemi środkami na własny rachunek i własną odpowiedzialność. Nadto sztab niem. dostarczy **artylerji ciężkiej** i polowej dla 20 dyw. piechoty.

Sztab niemiecki zorganizuje rosyjską **flotę wojenną** na Morzu Czarnem i Bałtyckiem, przez udzielenie instruktorów floty, odpowiednie wyszkolenie wyższych i niższych szarż rosyjskiej floty wojennej, i przez remont rosyjskich statków wojennych.

Nadto dostarczy sztab niemiecki 500 nowych **aeroplanów**, zaopatrzy oddziały **techniczne armji rosyjskiej** w materjały dla 180 pułków piechoty, zaznajomi sztab rosyjski z ostatniemi wynalazkami w dziedzinie **walki gazowej** przez wyszkolenie 60 instruktorów rosyjskich.

Sztab niemiecki wyśle do Rosji specjalistów techników dla rozwinięcia **przemysłu wojennego** i puszczenia w ruch nowych fabryk w Tule, Samarze i Petersburgu.

Sztab rosyjski przyjmuje ofertę niemiecką i w zamian nie będzie stawiał przeszkód w pracy niemieckiej fabryki broni w Afganistanie.

Sztab rosyjski obowiązuje się **utrzymywać na zachodniej granicy Rosji nie mniej, niż 18 dywizyj piechoty i 8 dywizyj kawalerji.** Wojska te skoncentrowane być mają w okolicach oznaczonych na specjalnym planie operacyjnym.

Sztab rosyjski powiększy zdolność przewozową kolei Aleksandrowskiej i Mikołajewskiej do 12 pociągów na dobę.

Oba sztaby opracują **wspólny plan operacyjny.** Linja demarkacyjna między wojskami rosyjskiemi i niemieckiemi przechodzi przez Solis—Wolmar—Ostrów.

# Wymiana not pomiędzy Rosją a Polską

**Warszawa, 29 kwietnia. (Tel. wł.).** W odpowiedzi na notę polską, dotyczącą **mienia, wywiezionego do Rosji z Wilna,** rząd rosyjski wręczył poselstwu polskiemu w Moskwie notę, w której **odrzuca żądanie rządu polskiego** odnośnie do wstrzymania rozpatrywania i rozstrzygania przez rosyjsko-litewską komisję mieszaną spraw, dotyczących mienia, wywiezionego z Wileńszczyzny, twierdząc, że spełnienie postulatów polskich sprzeciwiałoby się traktatowi rosyjsko-litewskiemu w którym rząd rosyjski uznał, że ziemia wileńska wchodzi w skład terytorjalny Rzeczypospolitej litewskiej, a temsamem mienie, stamtąd wywiezione, należy się Litwie.

Odpowiadając na powyższą notę, rząd polski stwierdził z całym naciskiem, że Wileńszczyzna na podstawie jednomyślnej uchwały Sejmu wileńskiego połączoną została z Polską i dlatego rząd polski prosi **o wstrzymanie wydawania obcemu państwu mienia, należnego Polsce.**

**Warszawa, 29 kwietnia. (Tel. wł.).** Rząd sowiecki wystosował do Polski notę, domagającą się utworzenia **komisji mieszanej** w celu ustalenia strat, wyrządzonych przez oddziały powstańcze w Rosji na pograniczu Polski. — W odpowiedzi na notę rosyjską rząd polski wyraził z powodu niej **niezmierne zdziwienie i oświadczył, że kategorycznie odrzuca propozycje rządu rosyjskiego**, powołując się na poprzednie swoje odpowiedzi w tejsamej sprawie.

**Warszawa, 29 kwietnia. (Tel. wł.).** Rząd polski wystosował do rządu sowieckiego notę, w której oświadcza, że wbrew warunkom traktatu ryskiego, rząd rosyjski **stosuje prześladowanie kościoła katolickiego, do którego należy przeważna część Polaków w Rosji.** Nota wyraża przekonanie, że prześladowania te **nie będą nadal miały miejsca.**

# Gwałty litewskie

**Wilno, 28 kwietnia (AW).** W ciągu ostatnich 10 dni pojawiły się w gminach Szyrwińskiej, Muśnickiej i Giedrojskiej, leżących w pasie neutralnym, **bandy ludzi, uzbrojonych w broń palną i granaty ręczne.** Bandy te grasują w pasie neutralnym, szerząc **postrach wśród mieszkańców tamtejszych.** Zostało stwierdzonem, że są to **oddziały regularnych wojsk litewskich,** przysłane tam najwidoczniej w celu sterroryzowania ludności pasa neutralnego, domagającej się przyłączenia do Polski.

# Różne wiadomości polityczne

**ODZNACZENIE RUMUŃSKIE DLA POSŁA POLSKIEGO.** Poseł rumuński Florescu wręczył posłowi Rossetowi order Korony rumuńskiej, nadany mu za referowanie w Sejmie traktatu polsko-rumuńskiego.

**KONSULEM POLSKIM W KURYTYBIE**, w miejsce p. Kazimierza Głuchowskiego, mianowany został p. Zbigniew Miszke.

**REWJA WOJSK FRANCUSKICH W KATOWICACH.** Dnia 27 bm. przybył do Katowic jenerał Lerond i o godzinie 2 po południu odbył na rynku katowickim wielką paradę wojsk francuskich, poczem jenerał Lerond udekorował szereg oficerów orderami.

# Dział ekonomiczny

**LWOWSKA GIEŁDA ZBOŻOWA.** (28 kwietnia). Pszenica krajowa 17.000—17.200, żyto małopolskie 12.500—12.800, jęczmień małopolski przemiałowy 10.000—10.200, kukurudza krajowa 11.500—12.000, ziemniaki gorzelniane 3100—3300, ziemniaki jadalne 3700—3900, fasola biała 13.700—14.700, trans. 14.700, fasola kolorowa 12.000—12.500, groch polny 10.500—11.000, groch Wiktorja 17.000—18.000, bobik 8500—9000, wyka 9000—10.500, łubin 7800—8200, hreczka 10.200—10.700, mąka żytnia 70% 18.000—18.500, trans 18.500, mąka żytnia 60% 19.000—19.500, mąka pszenna 60% 25.000—26.000, mąka pszenna 50% 27.000—28.000, mąka pszenna 40% 29.500—30.000, otręby pszenne 6850—7000, makuchy lniane i konopne 11.500—12.000, worki jutowe wyrobu Straden 425—460, worki używane 300—350, koniczyna czerwona krajowa 90.000—110.000, słoma prasowana 3400—3600, siano słodkie krajowe 5400—5600, len 19.500—21.000, kasza hreczana 20.000—21.000.

# Wiadomości giełdowe

**Z GIEŁDY KRAKOWSKIEJ.** Dla wszystkich walut i dewiz, zwłaszcza zachodnich, usposobienie mocniejsze. Marka niemiecka w obrotach przekazowych wyższa o 0·20 punktu, korona czeska o ½, austrjacka 0·01. Dolary szacowano wyżej o 100 punktów, funty szterlingi 300, franki franc. i szwajcarskie o 10.

Akcjami przemysłowemi i handlowemi obracano niewiele po kursie przeważnie utrzymanym. Większe zainteresowanie dla »Zieleniewskiego«, »Tepege« i »Cegielskiego«. Z akcyj bankowych kupowano Hipoteczny po 850, papiery procentowe bez ruchu.

**Cedula kursowa giełdy krakowskiej z dnia 28 kwietnia 1922**

| | ofiar. | żąd. |
|---|---|---|
| Polski Bank Przemysłowy | 600·— | 700·— |
| bank Hipoteczny | 825·— | 875·— |
| Transakcja | | 850·— |
| Bank Małopolski | 650·— | 725·— |
| Powsz. Bank Kredytowy | 350·— | 400·— |
| Akc. Bank Związkowy | 650·— | 700·— |
| Bank ziem dla kresów Lar | 600·— | 700·— |
| Bank Kredytowy w Warszaw | 3000·— | 3200·— |
| Polskie Tow. handlowe | 625·— | 725·— |
| Transakcja | | 675·— |
| Handl. Spółka akc. »Impex« | 225·— | 275·— |
| »Polski Glob« | 750·— | 850·— |
| Żegluga Polska | 300·— | 350·— |
| Zieleniewski | 6500·— | 6800·— |
| Transakcja | 6600·— | 6700·— |
| H. Cegielski, fabr. masz. Poznań | 2450·— | 2550·— |
| Transakcja | | 2500·— |
| Warsz. Ska akc. bud. parow. | 1250·— | 1300·— |
| »Trzebinia« fabr. masz. i narz. roln. | 1900·— | 2000·— |
| Zakłady amun. »Pocisk« | 750·— | 850·— |
| »Automotor« fabryka samoch. | 1100·— | 1200·— |
| Fabr. Portland Cementu Szczakowa | 17000·— | 18000·— |
| »Górka« fabryka cementu | 6000·— | 6200·— |
| Transakcja | | 6100·— |
| Sierszańskie zakłady górnicze | 6400·— | 6700·— |
| »Tepege« Tow. dla przeds. górn. | 5800·— | 6200·— |
| Transakcja | | 5900·— |
| Polska Nafta | 2000·— | 2100·— |
| Transakcja | 2000·— | 2040·— |
| »Oikos« | 5600·— | 6000·— |
| »Pezet« powsz. zakł. bud. | 1000·— | 1200·— |
| Fabr. przetw. tłuszcz. w Trzebini | 3800·— | 4000·— |
| »Krakus« Zjed fabr. przetw. wysk. | 2850·— | 3050·— |
| Transakcja | | 2950·— |
| Fabryka porcelany w Ćmielowie | 4500·— | 5000·— |
| Fabr. i raf. cukru w Chodorowie | 3300·— | 3500·— |

**Waluty i dewizy:**

| | Kup. | sprz. | czeki | |
|---|---|---|---|---|
| Dolary St. Zjed. | 3900·— | 4050·— | 3900·— | 4050·— |
| Dolary kanad. | 3700·— | 3950·— | 3700·— | 3950·— |
| Franki francuskie | 365·— | 375·— | 370·— | 380·— |
| Franki belgijskie | 330·— | 345·— | 330·— | 345·— |
| Franki szwajc. | 770·— | 790·— | 770·— | 790·— |
| Funty szterl. | 17300·— | 17900·— | 17300·— | 17900·— |
| Marki niemieckie | 14·— | 14·75 | 14·— | 14·75 |
| Transakcja | | | 14·30 | 14·35 |
| Korony austr. | 0·51 | 0·53 | 0·51 | 0·53 |
| Transakcja | | | 0·52 | 0·52½ |
| Korony czeskie | 76·— | 77·50 | 76·50 | 78·— |
| Transakcja | | | | 77·50 |
| Korony węgierskie | 5·— | 5·25 | 5·— | 5·25 |
| Lei rumuńskie | 23·— | 25·— | 24·— | 26·— |
| Liry włoskie | 200·— | 220·— | 200·— | 220·— |

**GIEŁDA WARSZAWSKA.** (28 kwietnia). Dolary 3990, marka niemiecka 14·25, Belgja 342·50, Berlin 14, Gdańsk 14·16, Londyn 17.500, Paryż 372·50, Praga 78·25, Szwajcarja 787·25, Wiedeń 52·25, Włochy 217·50.

Miljonówka 1625, 4½% ziemskie 272, markowe 61·25, 6% z 1917 r. 136·50.

Dyskontowy 5800, Handlowy 4825, Kredytowy 1-5 3500, 6 emisja 5350, Zachodni 2100, Kijowski 5700, Cukier 33.500, Węgiel 2880, Lilpop 3700, Ostrowieckie 7750, Rudzki 2550, Starachowice 5850, Modrzejów 4775, Żyrardów 72.500, Borkowski 1500, Żegluga 2025 Polska Nafta 2100.

**GIEŁDA LWOWSKA.** (28 kwietnia). Ruble carskie za 100: 230—260, za 500: 220—260, ruble carskie drobne 80—100, ruble dumskie za 1000: 35—45, ruble dumskie za 250: 20—40, Kierenki 10—15, karbowańce 1—3, grzywny po 500 i wyżej 4—8, franki francuskie 340—370, franki szwajcarskie 720—770, funty szterlingi 16.600—17.600, dolary amerykańskie 3940—3930, drobne 3830—3930, marki niemieckie po 100: 13·50—14·50, trans. 15·40—15·30—15·50, marki niemieckie drobne 12·50—13·50., lei rumuńskie 26·50—28·50, drobne 25·50—27·50, liry włoskie 73—77, korony austr. 0·48—0·52, korony węgierskie 4·50—5·50, belgijskie 315—335.

Dewizy: Londyn 16.800—17.800, Paryż 345—375, Zurych 720—780, Praga 74—78, trans. 76·50—77·50, Budapeszt 4·50—5·50, trans. 5·30—5·25, Wiedeń 0·50—0·53, trans. 0·51¼—0·52¼, Berlin 13·75—14·75, trans. 14·75, Belgrad 47—55, Nowy York 205—220, Bukareszt 27·50—28·50, Bruksela 320—340, Holandja 1400—1500.

**GIEŁDA WIEDEŃSKA.** (28 kwietnia). Praga 151·50 Zagrzeb 26·37, Budapeszt 10·15, **Warszawa 193,** Włochy 416, Bukareszt 55·50 Londyn 34.450, Nowy York 7775, Paryż 719, Szwajcarja 1515, Berlin 27·75, Holandja —.

Renta majowa 145, austr. renta koronowa 145, renta lutowa 146, węg. renta koronowa 1750, losy tureckie 35.900, priorytety kolei południowej 44.400, Anglobank 18.500, Bankverein 6350, Bodenkredit 12.500, austr. Zakład kredytowy 7980, Bank depozytowy 3150 Laenderbank 18.200, Merkury 5100, Unionbank 6050, Bank obrotowy 8475, Živnostenska 165.900, Kolej północna 35.000, Lwów-Czerniowce 57.000, Koleje austr. 100.300, Kolej południowa 32.000, Alpiny 80.000, Berg und Huetten 142.000, Krupp 82.800, Huta Poldi 56.500 Praskie Tow. przem. żel. 128.000, Rima 40.300, Skoda 68.900, Apollo 35.000, Fanto 84.900, Gal. Karpaty 124.900, Galicja —, Schodnica 76.000, Siersza 13.980.

**GIEŁDA SZWAJCARSKA.** (28 kwietnia). Berlin 1·79, Holandja 195·80, Nowy York 514, Londyn 22·74, Paryż 47·35, Medjolan 27·30, Praga 9·97, Budapeszt 0·66, Zagrzeb 1·80, **Warszawa 0·13,** Wiedeń 0·06¾, austr. korona stempl. 0·06 7/8.

Zamknięcie giełdy: Berlin 189, Holandja 185·80, N. York 5·14, Londyn 22·72, Paryż 47·22, Medjolan 27·22 Bruksela 43·50, Kopenhaga 1093·75, Sztokholm 133·25, Chrystjanja 96·85, Madryt —, Buenos —, Praga 9·95, Budapeszt 0·66, Zagrzeb 1·80, Bukareszt —, **Warszawa 0·13,** Wiedeń 0·06¾, austr. korona stempl. 0·06 7/8.

**CZARNA GIEŁDA WE LWOWIE.** Ze Lwowa telefonują nam: Na czarnej giełdzie płacono dolary 3925, marki niemieckie 14·15, korony czeskie 75, korony austr. 0·50, franki francuskie 350, funty szterlingi 16.300, franki szwajcarskie 780 mk.

**CZARNA GIEŁDA W WARSZAWIE.** Z Warszawy telefonują nam: Na czarnej giełdzie tendencja silniejsza. Płacono: dolary 3960, marki niemieckie 14·55, korony czeskie 77, korony austr. 0·53, franki francuskie 367, funty szterlingi 17.760, 100 rubli złotych 196.000, marki złote 875 mk.

**MARKA POLSKA W BUDAPESZCIE.** (28 kwietnia). Markę polską w oficjalnym handlu notowano 19—20, Warszawa nie notowana.

Odpowiedzialny redaktor: **MICHAŁ KONOPIŃSKI.**
NAKŁADEM WYDAWNICTWA „NOWEJ REFORMY" Spółki z ogr. odp.

## Nadesłane.

(Artykuły w tym dziale nie pochodzą od Redakcji)

# Przewodnik turystyczny po Krakowie.

## Rozkład jazdy kolei żelaznych z Krakowa.

Nr 1 o g. 0·14 posp. do Lwowa; Nr 603 o g. 5·20 posp. do Krynicy i Zagórza; Nr 6103 o g. 5·40 posp. do Zakopanego i Rabki; Nr 721 o g. 7·05 osob. do Lublina przez Rozwadów i Rzeszowa; Nr 221 o g. 7·50 osob. do Bochni; Nr 1411 o g. 8·25 osob. do Wieliczki; Nr 6101 o g. 9·00 posp. do Zakopanego; Nr 403 o g. 9·20 posp. do Lwowa; Nr 21 o g. 10·10 osob. do Lwowa; Nr 611 o g. 11·00 osob. do Krynicy przez Tarnów; Nr 1213 o g. 13.25 osob. do Zakopanego i Nowego Sącza; Nr 1413 o g. 14·00 osob. do Wieliczki i Oświęcimia; Nr 6213 o g. 14·20 osob. do Kocmyrzowa; Nr 225 o g. 14·35 osob. do Tarnowa; Nr 723 o g. 18·50 osob. do Lublina przez Rozwadów; Nr 223 o g. 19·25 osob. do Tarnowa; Nr 23 o g. 19·55 osob. do Lwowa; Nr 1415 o g. 20·25 osob. do Wieliczki; Nr 613 o g. 20·55 osob. do Nowego Sącza przez Tarnów;

Nr 1215 o g. 22·10 osob. do Zakopanego i Nowego Sącza; Nr 25 o g. 23·10 osob. do Lwowa; Nr 4 o g. 0·35 posp. do Warszawy; Nr 16 o g. 0·50 osob. do Warszawy; Nr 24 o g. 5·00 osob. do Piotrowic; Nr 206 o g. 6·05 posp. do Piotrowic (Pragi, Wiednia, Paryża); Nr 2 o g. 6·42 posp. do Warszawy; Nr 12 o g. 10·20 osob. do Warszawy; Nr 26 o g. 11·40 osob. do Piotrowic; Nr 112 o g. 13·35 osob. do Trzebini; Nr 112 o g. 14·45 osob. do Piotrowic; Nr 912 o g. 17·00 osob. do Warszawy przez Dębiłn; Nr 122 o g. 17·40 osob. do Cieszyna i Żywca przez Dziedzice; Nr 14 o g. 19·35 osob. do Warszawy; Nr 410 o g. 21·45 posp. do Poznania; Nr 6 o g. 23·00 posp. do Warszawy.

## Władze:

**Województwo,** ul. Basztowa L. 26, tel. 1141; godz. przyjęć: wojewoda od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1.

**Starostwo krakowskie,** ul. Starowiślna L. 13, tel. 3554; godz. przyjęć: starosta od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1.

**Magistrat,** plac WW. Świętych L. 3, tel. 46; godz. przyjęć w prezydjum miasta: od 12—2 z wyjątkiem niedziel i świąt; godz. urzęd. od 8—2.

**Izba skarbowa,** ul. Heclów L. 2, tel. 225; godz. przyjęć: prezes od 12—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 9—1.

## Wawel i muzea:

**Zamek królewski** na Wawelu zwiedzać można od godziny 9 do zmroku. Wstęp do Zamku 20 mkp. (Zarząd Zamku królewskiego tel. 1262). **Muzeum narodowe,** Sukiennice, tel. 168, otw. codziennie od 10—2, wstęp 50 mkp. **Muzeum Czapskich,** ul. Wolska L. 10, tel. 519; otwarte w niedziele i środy od 10—2 wstęp 50 mkp. **Dom i muzeum J. Matejki,** ul. Floriańska 41, otw. codziennie od 10—2, wstęp 50 mkp. **Muzeum Czartoryskich,** ul. Pijarska L. 6, otw. we wtorki i piątki od 10—12. **Miejskie Muzeum przemysłowe,** ul. Smoleńsk 9, tel. 1339, otw. od 10—1, wstęp 5 mkp. **Wystawa Towarzystwa sztuk pięknych,** pl. Szczepański 1, tel. 8, otw. codziennie od 10—4 popoł.; wstęp 100 mkp.

## Biura ogłoszeń kupna i sprzedaży.

Koncesjonowane Biuro kupna i sprzedaży nieruchomości. Dom dla handlu i przemysłu **Władysława Ropskiego,** Zwierzyniecka L. 22, posiada każdego czasu duży wybór realności, majątków, ziem i t. p.

**„Uczciwość"** Biuro kupna i sprzedaży kamienic, realności, folwarków sprzedaje i przyjmuje do kupna, Podwale 3, obok poczty.

Ogłoszenia i reklamy kolejowe **„Ruch",** S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 369.

Powszechne Biuro reklamy **„Prasa",** Karmelicka 16, tel. 2086, przyjmuje ogłoszenia do wszystkich czasopism krajowych i zagranicznych.

Biuro ogłoszeń i reklamy „Przyjaciel" **Jan Stańczak,** Dębniki, ul. Madalińskiego 13.

**„Lot",** Szewska 18. Ogłoszenia miejscowe, krajowe i zagraniczne.

Biuro ogłoszeń i wszelkiej reklamy **Feliks Stalter,** Grodzka l. 13, telefon 1.554.

Ogłoszenia do pism całego świata projektuje i przyjmuje Biuro reklamy prasowej **„Promień", Kraków, Rynek gł. 30.**

## Fabryki.

Zjednoczone fabryki tutek i bibułek **Bełdowski, Herliczka i Wołoszyński,** Spółka z ogr. odp.

Fabryka octu spirytusowego, musztardy, syropu, konserw, oraz tłoczarnia olejów, **Gabler i Syn,** Zwierzyniec, ul. Król. Jadwigi.

Zakłady przemysłowe **„Industrja"** Spółka z ogr. odp. Biuro Kapucyńska 7, tel. 2541. Własne zakłady.

**Wytwórnia luster i szlifiernia** szkła. Kraków. Aleja Mickiewicza 23.

**Wytwórnia witraży i zakład oszkleń.** Kraków, Rzeźnicza 112.

Małopolska wytwórnia mebli żelaznych i blaszanych **A. Fogorzelskiego,** ul. św. Łazarza 19.

Pracownia wózków **J. Betwin,** Floriańska 30 — wózki dziecięce oraz gumy.

## Farbiarnie i pralnie.

**„Tęcza"** zjedn. krak. chemiczne czyszczelnie, pralnie i farbiarnie „Tęcza-Wisła-Lilja", Spółka z ogr. odp., w Krakowie, ul. Czarnowiejska l. 72—74, 11 sklepów w mieście, wykonują powierzone już roboty w ciągu 6 dni.

Chemiczna pralnia i farbiarnia **Franc. Bebenka.** — Wykonanie w 6 godzinach. Centrala ul. Grzegórzecka l. 30. Filje: ul. św. Jana l. 26 — ul. św. Sebastjana l. 11.

Przyjmują do farbowania i chem. czyszczenia w przeciągu 6 dni. — **I. Schmausowa,** ul. Grodzka 71, (naprzeciw hotelu Royal).

## Kino.

**Kino pouczające** w gmachu Muzeum przemysłowego, Smoleńsk L. 9; przedstawienia we wtorki, czwartki i niedziele.

## Księgarnie i sprzedaż dzienników.

Księgarnia i sprzedaż gazet **„Ruch",** S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 369.

**Najnowsze żurnale mód** stale do nabycia w firmie M. Landau, Kraków, ul. św. Krzyża 5.

## Laboratorja kosmetyczne i perfumerja.

Laboratorjum kosmetyczne **Franciszki Buéziszek,** Grodzka l. 3, I. p., dobrze zaopatrzony zakład w wyroby kosmetyczne.

Pierwszorzędna perfumerja **„Alba",** Szczepańska 7, poleca najwybredniejsze perfumy, kremy, mydła krajowe i zagraniczne.

Powszechnie znana perfumerja **Leserkiewicz i Ska,** plac Szczepański 2, poleca kosmetyki, perfumy pierwszej jakości po cenach przystępnych. — Skład przyborów sportowych.

## Materjały tekstylne zakłady kraw. konfekcja i galanterja.

Skład płócien i bielizny gotowej męskiej, damskiej i dziecięcej **Marja Kulinowska,** ul. Sławkowska l. 13.

**Wytwórnia krawatek „Mery",** ul. Szpitalna 20, I piętro.

**Kojtasz i Weitkowicz,** Podwale 5, firma pierwszorzędna, zarządu ubiorów męskich i damskich, znakomici przykrawacze — robotnicy pierwszej klasy — wykonanie punktualne — przejedynym wykonanie w przeciągu 24 godzin.

**Związek krawców i krawczyń,** Mikołajska 13, Telefon Nr 3037. Zamówienia wykonuje solidnie o 30% niżej cennika.

**„Szyk"** pierwszorzędny Zakład krawiecki, damski i męski **M. Sissera,** Floriańska 36, I p., na ienwo.

Magazyn konfekcji damskiej oraz skład futer **H. Zelmann i S. Finka,** plac Dominikański 2, I p., poleca najnowsze modele zagran. w płaszczach i kostjumach damskich. Własna pracownia.

**Płaszcze** (raglany) nieprzemakalne, gotowe i na zamówienie. — Amerykański skład, **Floriańska 44.** Rok założenia 1872.

**Dom towarowy B. Breitnera,** Kraków, Rynek 13, poleca kapelusze, futery, jedwabie oraz wykwintną bieliznę. Ceny przystępne.

Pracownia i magazyn obuwia **Józefa Faleszka,** ul. Zwierzyniecka 5.

**„Zelownia"** krakowskiej fabryki obuwia Inż. Drobniak i Ska, Czarnowiejska 70, naprawia obuwie na poczekaniu.

Firma **H. Weinmann,** Starowiślna 6 — w wielkim wyborze obuwie męskie luksusowe, jakoteż bielizna męska i damska, kapelusze, krawaty i t. d. Ceny konkurencyjne.

Solidna firma **Gizela Brand,** Starowiślna 6 — na sezon letni pantofelki w różnych fasonach i najmodniejszych kolorach, oraz wyroby lakierki po cenach przystępnych.

**Fabryczny skład i pracownia kapeluszy** damskich i męskich **Ludwika Kreislera,** ul. **Floriańska 23.**

## Przedsiębiorstwa handl. i przemysłowe techniczne i transportowe.

Towarzystwo handlowo-komisowe **„Stella"** Sp. z ogr. odp., ul. Zwierzyniecka 7.

**Powszechne Towarzystwo handlowe** Spółka zarejestr. z ogr. odp., ul. Zwierzyniecka l. 6, tel. 2183. Export, import, oraz hurtownia towarów kolonjalnych.

Dom przemysłowo-handlowy **Jan Wróblewski,** Rynek gł. 37.

Zakłady wydawnicze i przemysłowe **„Ryngraf",** S. A., Sławkowska l. 11.

Zakłady przemysłowe **„Tęcza",** Spółka z ogr. por. odp., Kraków. Czarnowiejska 72, poleca baterje licznikowe do lamp elektrycznych z marką „Błysk".

Zakład instalacyjny dla wodociągów, gazu, ogrzewania. **Julian Tokar,** ul. św. Jana 10. Telefon Nr 574.

Centralne Biuro spedycyjne **W. Bujański,** Kraków, Potockiego 9, telefon 3218 i 19.

Biuro spedycyjne **H. Mendelsohn,** plac Dominikański 1, telefony 86 i 2056.

Spedycyjno-transportowa i handlowa S. A. **„Wawel",** ul. Potockiego l. 6. Telefon 3428. Zastępstwa we wszystkich większych miastach w Polsce i zagranicą.

## Restauracje, kawiarnie, cukiernie.

**Restauracja „Stary Teatr"** wydaje obiady od godz. 12 w południe do godz. 5 po południu. Gabinety dla zebrań towarzyskich. — Lokal otwarty po teatrze! Miejsce spotkania elity towarzystwa.

**„Gastronomja"** (dawniej A. Susil), **plac Dominikański 7.** — Bufet znakomity, kuchnia doborowa.

Restauracja uchodźców z kresów, ul. Sławkowska 30; obiady z 3 dań 180 mk, kolacja z 2 dań 100 mk. Oprócz tego obiady i kolacje à la carte po cenach przystępnych. — Przy obiedzie i kolacji przygrywa koncertowa orkiestra **bałałajek.**

Bufet **firmy A. Hawełka,** Rynek główny, poleca: wszelkiego rodzaju zakąski, zimne i gorące, porter żywiecki, piwo jasne 14% zawsze na składzie. Lokal otwarty od 8-mej rano do 10 wieczór.

Kawiarnia Centralna **Bolesława Górskiego,** Kraków, Łunaszewskiego 1, wydaje obiady od godz. 12 do 5 po południu. — Gabinety do zebrań towarzyskich. Bufet obficie zaopatrzony.

Fabryka cukrów, herbatników i czekolady, wyrób ciast i tortów, **Józef Sierzonkowski,** Bracka 7. Ceny przystępne, towar pierwszorzędny.

## Różne.

Właściwe źródło nabycia wszelkich maszyn do pisania i przyborów do tychże niedoścignionej jakości. Rok założenia 1902. Telefon Nr 32-88. **Ludwik Aksman,** ul. Szewska 10.

**Józef Leiblowicz,** Rynek główny l. 11. — Skład przyborów dentystycznych.

Antykwarjat artystyczny **„Tradycja",** ul. Straszewskiego 27, tel. 306 — starożytne meble, porcelana, dywany, makaty, obrazy, grafika, brązy i t. d. Otwarty w dnie powszednie od 10—1 i od 3—5.

Zakład tapicersko-dekoracyjny, magazyn mebli i wyrób kołder **A. Rybiński,** Sławkowska 21. Telefon Nr 3468.

**Dywany** strzyżone, kilimy własnego wyrobu poleca **Mückenbrunn, Krakowska 33.**

Zegarmistrz **Meiser,** Sławkowska 16, zegarki, biżuterja. — Kupuje zęby sztuczne, platynę, brylanty, oraz wszelką biżuterję.

**„Polisielia",** Rynek gł. 9. — Kupno i sprzedaż przedmiotów zbytkowych krajowych i zagranicznych.

Handel żelazno-galanteryjny i przyborów kuchennych **Antoni Sieciak,** ul. Zwierzyniecka 15.

## Szkoły.

Prawdziwa uczelnia pisania na maszynach systemem 10-palcowym, **Ludwik Aksman,** Szewska 10.

Dyplomowana szkoła kroju damskiego i męskiego M. Gutmana, Sławkowska 23, wydaje wszelkie formy.

Pierwszorzędna konces. wyższa **szkoła kroju i szycia Józefy Zabielskiej,** ul. św. Krzyża l. 7. Kursa kroju i 15 każd. miesiąca.

Szkoła kroju i szycia **„Szczelina",** ul. Długa 11. Kursa kroju i szycia się 1 i 15 każdego miesiąca.

## Wynajem i naprawa samochodów.

Spółka **„Samochód",** Kapucyńska 7, tel. 2541, wynajmuje samochody na tury po cenach najtańszych.

**„Wulkanizator",** zakład wulkanizowania gum automobilowych. Zwierzyniecka 23. **Wynajem samochodów.**

---



W Drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 12. Rządca Drukarni L. K. Górski.